

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

1.

FURSTEFÖRLOFNINGEN I KAIRO.

DET VARMA INTRESSE, som inom alla samhällslager alltjämt gör sig gällande för prins Gustaf Adolf och hans hjärtas unga utkorade, föranleder oss att i dag här ofvan ännu en gång presentera deras dubbelbild — *den första officiella förlofningsfotografi* som från Egypten anländt till Sverige, tagen af hoffotografen P. Dittrich i Kairo.

Från samma håll meddela vi en gruppbild af h. h. khediven af Egypten, omgifven af samtliga vid förlofningen närvarande furstliga gäster jämte uppvaktande. Af de förnämnda se vi längst till vänster prinsessan Victoria Patricia, hvarpå följa hertigen af Connaught, khediven, hertiginnan af Connaught, prinsessan Margareta och prins Gustaf Adolf. De uppvaktande utgöras af — äfven de från vänster till höger — öfverste Hatson Bey, general Maxwell, kapten Sverre, miss Pelly, Martino Pascha, kapten Yarde Buller, Thurneisen Pascha och baron Rålamb.

STOCKHOLMS INTERNATIONELLA LÄRARINNEHEM.

DET VAR till Kungsgatan 26, vi härom dagen styrde kosan för att aflägga ett besök i Stockholms Internationella Lärarinnehem, och vi emottogos på det hjärtligaste af dess föreståndarinna, fröken Louise Andrié, som hade vänligheten att själf vägleda oss i den trefliga lokalen. Vi förde med oss därifrån intrycket af något gladt och fridfullt, något af sol och värme, som endast ett verkligt hem kan bjuda på.

Tio år äro i dessa dagar förflutna, sedan lärarinnehemmet först grundades, och bemärkelsedagen kommer att högtidlighållas med en enkel festlighet i hemmets lokal den 29 dennes, hvilken prinsessan Ingeborg — hemmets beskyddarinna — lofvat att hedra med sin närvaro. Af samma anledning lämnar också Idun i dagsnumret en kort historik öfver hemmets verksamhet under de förflutna åren, porträtt af den höga beskyddarinnan, några af styrelsens aktiva medlemmar och föreståndarinnan samt en del interiörer från den hemtrefliga lokalen.

Det var på hösten 1893, som några personer — behjärtande de svårigheter såväl svenska som utländska arbetande kvinnor af den bildade klassen, speciellt lärarinnor, mången gång mötte att skaffa sig god inackordering vid längre eller kortare uppehåll i Stockholm — samlades för att dryfta möjligheten att här, liksom i andra större städer i Europa, bilda ett lärarinnehem. En kommitté tillsattes med uppdrag att sprida kännedom om och söka förverkliga den vackra idén. Detta lyckades öfver all förväntan. Talrika medlemmar tecknades i den för saken bildade föreningen, medel inflöto från enskilda personer, genom en af madame Millet, den dåvarande franske ministerns fru, anordnad soaré erhöill föreningen 1,072 kr., och från Schweiz ingick underrättelsen, att 2,000 frcs där insamlats till det planerade ändamålet.

Tack vare all denna goda vilja och offervillighet kunde hemmet redan påföljande vinter invigas i sin våning i Kungsgatan 26, och genom välvilligt tillmötesgående från flere firmor härstädes, dels i form

2.

FURSTEFÖRLOFNINGEN I KAIRO: PRINS GUSTAF ADOLF OCH HANS TROLOFVADE, PRINCESSAN MARGARETA. — KHEDIVEN OCH HANS FURSTLIGA GÄSTER JÄMTE UPPVAKTNING. HOFFOTOGRAFEN P. DITTRICH, KAIRO, FOTO.

af stor rabatt, dels i gåfvor, försägs bostaden, som bestod af sex rum och kök, med ett prydligt och nätt bohag.

Till föreståndarinna för hemmet hade styrelsen utsett fröken Louise Andrié, som än i dag innehar posten. Med varmt intresse och själfuppoffring har fröken Andrié under de förflutna åren troget och samvetsgrant uppfyllt sin plikt, och hemmets utveckling och välstånd ha till stor del berott på hennes utmärkta ledning och hängifvenhet.

Att det nya hemmet var af behovet påkalladt framgick snart däraf, att man på grund af bristande utrymme nödgades afböja en massa ansökningar från alla delar af landet. Styrelsen beslöt då att ytterligare hyra den angränsande våningen af sju rum och kök, hvarigenom hemmet skulle kunna taga emot 18 pensionärer i stället för 7. Men omkostnaderna blefvo

dryga, och fastän pensionärernas inackorderingsavgifter höjdes från 50 kr. för enskildt rum till 55 kr. och från 45 kr. för deladt rum till 50 kr., öfverstege likväl utgifterna inkomsterna. Tack vare inkomsten af en basar i mars 1898, för hvilken prinsessan Ingeborg, som hösten förut blifvit hemmets beskyddarinna, satt sig i spetsen, ökades kapitalet med 16,000 kronor. Samma år hade hemmet glädjen att få emottaga en frikostig gåfva af 10,000 kr. af fru Thérèse Andersson och hennes son herr Knut Andersson, så att räntorna af hemmets ökade kapital hitintills kunnat betäcka den årligen återkommande bristen.

Antalet pensionärer, som under det nu gångna tioårsskedet bott i hemmet kortare eller längre tid, har varit 903, däribland 217 af utländsk nationalitet.

Och alla dessa unga kvinnor ha där icke blott funnit ett ekonomiskt stöd, utan äfven ett *hem* i ordets fulla bemärkelse, som säkerligen gifvit dem nya och friska krafter till det allvarliga arbete de gått att ägna sig åt. Så

TILL STOCKHOLMS INTERNATIONELLA LÄRARINNEHEMS TIOÅRSFEST. 1. PRINCESSAN INGEBORG, HEMMETS BESKYDDARINNA. 2. JUSTITIERÄDINNAN K. BOHMAN, F. RÜFFEL, STYRELSENS ORDFÖRANDE. 3. FRÖKEN T. GEIJER, VICE ORDF. 4. FRÖKEN A. ULRICH, SEKRETERARE. 5. FRÖKEN M. ASPMAN, SKATTMÄSTARE. 6. FRÖKEN L. ANDRIÉ, HEMMETS FÖRESTÅNDARINNA.

har styrelsen under årens lopp anordnat samkväm i hemmet, hvaraf flere hedrats med prinsessan Ingeborgs närvaro, och under en af dessa aftnar hade de närvarande det stora nöjet att höra vår berömda författarinna Selma Lagerlöf föredraga några kapitel ur ett af sina verk.

Vi kunna ej annat än önska, att en institution, som har så mycket godt med sig och så många förmåner att erbjuda, alltjämt måtte kunna påräkna lika stort intresse och kraftigt stöd som under de gångna tio åren.

DE LÄRDA KVINNORNAS UTSIKTER.

HVAD MENAR RIKSDAGEN?

NÄPPELIGEN ha i det nya riksdagshuset på Helgeandsholmen åhörareläktarne hittills vid något tillfälle varit så starkt engagerade som onsdagen den 15 d:s. Ja, det begaf sig, att i första kammaren läktarnes sittplatser voro vida bättre besatta än plenisalens.

Man kan tryggt säga, att det var ett för-

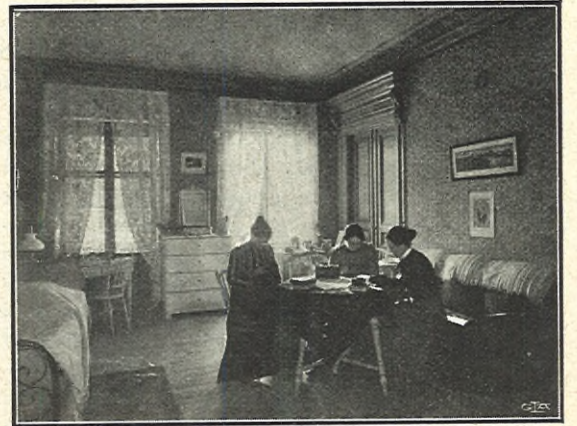
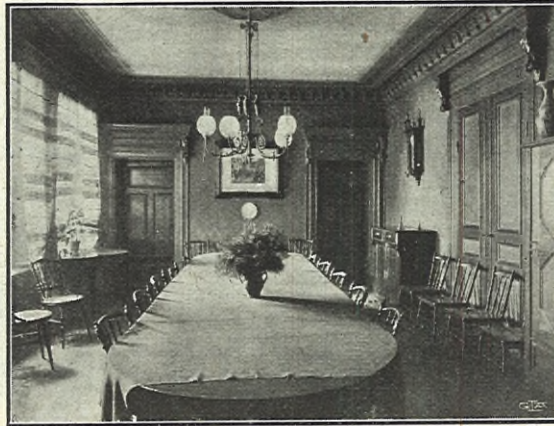
fullständiga grundlagsväg, som motionärerna så skickligt och förtjänstfullt anvisat. Minoriteten inom utskottet (sju reserver från andra kammaren) ville precis detsamma; deras afvikande mening rörde endast en formalitet, som det icke torde vara skäl att här närmare ingå på, då den helt säkert icke skulle lagt hinder i vägen för en sammanjämkning, ifall det blifvit tal om en sådan.

Nu föll det hela, icke på den konservativa första kammarens motstånd, utan på den andras betänkligheter!

Debatten var utförligast och mest ingående i första kammaren, där voteringens utgång motsågs med verklig spänning. Senatorerna stodo skockade kring talmansbordet, medan röstsedlarnes uppräknings pågick. "Ja" och "nej" syntes väga jämt. Resultatet hängde också på ett hår. Med endast två rösters öfvervikt (62 mot 60; alltså nära 30 frånvarande) godkände kammaren reformkrafvet, sådant det formulerats af konstitutionsutskottets majoritet.

tjusande garnityr, som denna dag omgaf våra allvarliga lagstiftare. Damerne voro också bland åhörarna i en öfverväldigande majoritet. Nå, det var ju helt naturligt, det gällde en för dem betydelsefull angelägenhet: skulle de lärda statstjänsterna öppnas äfven för den kvinnliga kompetensen?

Iduns läsare känna genom föregående redogörelser innehållet uti den Trygger-Zetterstrandska motionen. De veta äfven, att det bistra konstitutionsutskottet ställde sig öfverraskande välvilligt gentemot densamma, när inom utskottet icke höjdes en enda röst emot själfva den sak, hvarom det var fråga. Utskottets majoritet ville vara med om att öppna en allmän möjlighet för kvinnors befordran till de lärda statstjänsterna, fastän det icke ville gå den direkta och

INTERIÖRER FRÅN STOCKHOLMS INTERN. LÄRARINNEHEM. 1. SÄLLSKAPSRUMMET. 2. MATSALEN. 3. ETT AF PENSIONÄRERNAS RUM. A. BLOMBERG FOTO.

“MUM” är nutidens bästa näringsmedel för barn och sjuka. Förordadt af Herrar Läkare. Prof sändes gratis och franco från Axel Lennstrand, Gefle.

Äran af denna icke alldeles väntade utgång tillkommer i främsta rummet professor Trygger, som i ordets fullaste bemärkelse hade en *beau jour*. I ett par glänsande anföranden utvecklade han, huruledes det ingalunda var fråga om en nådegåfva åt de lärda damerna, utan endast om deras enkla *rätt*. På intet sätt gällde det att gifva kvinnorna något företräde framför männen, endast att bereda dem *möjlighet* att i statens tjänst utnyttja den kompetens, som de redan äga rättighet att förvärfva.

Dessa skäl förefalla ju ganska goda. Men de stötte på ett envist motstånd hos en kraftigt rustad trippellians: kontraktsprosten Sjöholm, lektor Nyström och biskop Billing. Längst gick den förstnämde, som i ett bifall till konstitutionsutskottets förslag skådade hvarken mer eller mindre än en upplösning af samhällsbanden, hvilket emellertid icke hindrade hans egen landshöfding, statsministerns broder, att förorda detsamma. *O, tempora, o mores!*

Lektor Nyström måtte ha gjort ledsamma erfarenheter, ty han var alldeles säker på, att kvinnan befann sig på en lägre intelligensnivå än mannen. Vida ridderligare var biskop Billing, som medgaf, att det fanns kvicka och dumma hufvuden såväl bland män som kvinnor. Båda gömde sin omedgörlighetsståndpunkt bakom det aldrig tillräckligt utnyttjade argumentet: frågan är icke mogen, grundlag *pröfning* är af nöden.

Uti andra kammaren blef debatten både kortare och af mindre intresse. Själva saksfrågan undanskymdes där till den grad af de formella synpunkterna, att man, trots de dubbla voteringarna, knappast vet hvar man i grund och botten har kammaren i denna angelägenhet.

Det var veteranen bland våra grundlagsvaktare, den store fienden till all slags opportunitetspolitik, Adolf Hedin, som afgjorde frågans öde. Han var i sak fullkomligt ense med motionärerna, men såg en konstitutionell fara uti att, såsom både utskottet och reservanterna föreslagit, genom en särskild lag bestämma, till hvilka ämbeten och tjänster kvinnor skulle kunna utnämnas inom i grundlagen endast uppdragna konturer. Grundlagen skall vara ett bart huggande svärd, icke en samling principuttalanden.

Härmed var frågan bringad i ett sådant läge, att man kunde låta den falla af *formella* skäl, och kammaren fann detta bekvämast.

Det hade under debatten från landtmannahåll talats om, att utskottet ville släppa in kvinnan genom en "löndörr". Frågas kan, om icke många af kammarens landtmän nu i stället begagnade sig af just en sådan för att utestänga henne.

Vare härmed hur som hälst! Nederlaget är under alla omständigheter af den art, att det lifligt uppmanar motionärerna att komma tillbaka. De möttes redan nu af stor och påfallande höflighet. Helt säkert blir det "bättre lycka nästa gång".

Allra bäst vore det naturligtvis, om k. m:t toge upp saken.

"ANNA A."

TISDAGEN DEN 7 MARS bortgick i Vänersborg en diktarinna, som utan motsägelse tillhörde det äldre släktledets bästa lyriker nedanför de betydande namnens nivå. Det var fru *Anna Västberg*, född *Anderson* och känd under den enkla psevdonym "Anna A.", hvilken hon tog som flicka och sedan behöll.

Minns man den gamla Familj-journalen, de riktigt gamla årgångarna från 1860- och 70-

ANNA VÄSTBERG.

talen, som i all sin borgerliga tillskärning säkert på den tiden hade sin mission här i landet och var nyttig icke minst för barn och ungdom? Jag påminner mig, att jag där i en mycket tidig ålder fick syn på ett par namn, som jag lärde mig hålla af. Visserligen läste man då icke precis verserna först, men när man förnjöt sig med bilderna från alla jordens väderstreck och fått i sig hvad där fanns af äfventyr och slikt, kom ändå turen till dem med. Nu har det ju blifvit en berömd sanning, att den tidens svenska lyrik var idel efterklang. Men om detta än öfverdrifvits i ett visst partisyfte, säkert är, att den "lyrik" som hamnade i så populära publikationer som 70-talets Familj-journal i allmänhet var oläsbara deklamationer eller mycket beskedliga utgjutelser i vårvisestil.

Det var därför upptråkande, när man bland dylikt mötte en lefvande människoröst. En sådan — och den man strax och lättast kände igen — var den älskvarde farbrodern Elias Sehlstedt. Men ett normalt öra upptäckte också människorösten i de små allvarligare och mer romantiskt färgade verser, som buro märket Anna A. I den gamla Familj-journalen nådde fru Västberg den publik hon ville skriva för, de "tusen hemmens" människor.

"Anna A." var från Vidtsköfle i Skåne och född d. 27 dec. 1832. Som vanligt hos poetiskt begåfvade personer voro hennes barnsdomsintryck af mer än vanlig liflighet, och hon växte upp i intim samhörighet med hem och natur. "Sen jag låg bland hvita bellisar på en vall utanför mitt första hem," skriver hon i ett bref, "har jag visst sjungit. Allt talade till mig, gräset, blommorna, skyarne." Hon fick uppfostran, kom till Karlskrona och Köpenhamn, blef uppmärksam af Onkel Adam, som skref företalet till hennes första diktsamling, "Styfmodersblommorna", dikter af "Anna A.", utgifven 1857. Samma år gifte sig Anna Anderson med fil. dr H. E. Västberg, som sedan varit kyrkoherde i Vänersborg och lefde till 1885. Men äfven efter den tiden har hans änka bott kvar i samma stad. Hennes hälsa försämrades med åren, hennes ekonomiska villkor voro ej de bästa, och hon blef allt mera ensam. Men barnet och poeten i hennes själ kunde icke dö.

Jag skall ej trötta Iduns läsare med någon egentlig litterär analys af den gamla älsk-

Mousseline

i 120 cm. bredd å 90 öre pr meter levereras tull- och portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co., Luzern S. G. (Schweiz).

värda skaldinnans diktning. Dem, som intressera sig därför, vill jag hänvisa till en kort essay, som 1895 stod införd i den lilla "Läsning för hemmet".

Jag påpekar endast den sympatiska, troende, lätt hänförda natur, som är hennes väsen — det som aldrig kan blifva kallt, som vet det och har sin stolthet däröfver. "Vänta, du blir väl *sval!*" låter hon en gång världen säga henne. Men hon kan triumfera: världen har talat osant. Till sina blommor, sina skyar, sina kära i hemmet, sina medmänniskor, sin Gud står hon i samma kärleksförhållande nu som fordom. Hon är idylliker och romantiker. Hennes själ diktar, då hon, full af tacksam känsla, sitter i hemmet och solskenet lyser genom fönsterträdens fina, klara grönska. Men denna fröjd och denna tacksamhet svälla mot det eviga och gudomliga, ha sitt ursprung och sitt mål i det som ligger *bortom*. Också i Anna A:s lilla diktning hördes de dragande tonerna från romantikens oändlighetsspel.

Hvad hon skildrar är dock med kvinnans verklighetssinne, det nära liggande, hemmet som sagdt, idyllen: en söndagsmorgon, då mor skall i kyrka; den gamla, som i månskenskvällen sitter ensam i stugan under furorna, och många sådana motiv.

I en mängd dikter förföll hon helt visst, än till rent konventionell skildring i 60-, 70-talens stil, än till en egen småborgerlig pratsamhet. Men i hennes bästa poesi är t. ex. naturskildringens friskhet märklig. Hennes starka skönhets- och naturdyrkan förde henne hän öfver efterklangspoesiens rämärken och ingaf henne ord så målande och enkla och stundom koloristiskt verksamma, att hon just härmed långt före realismens inbrott står fram ur massan af tidens versskrifvare. Hon kunde det, emedan hennes poesi mindre var inläst och litterär än känd i första hand, låt vara att hon ej fick fram sin lilla äkta ursprunglighet i yttre versform, i strofbyggnad och metrik.

Uppfylla ej dessa målningar våra anspråk på koncis verklighetsmåling:

Haf och himmel, bägge utan gränser!
Fyr, hvars sken utöfver skären glänser!

Måne, som i hvita skyar drömmer
och en ljusflod öfver ljuset tömmer!

Men högt öfver måne, skär och bankar
klara stjärnor — liksom stora tankar.

Anna A:s sista diktsamling, efter utstyrelsen kallad "I svart och rött", utkom 1885. Sedan har man blott hört enstaka ting från denna innerliga lyra, som nu för alltid förstummats. Under senare år var hon bortglömd af allmänheten mer än hon förtjänat. I några hjärtan lefver hennes sång likväl kvar, och varmare kanske än åtskilligt, som för dagen har en mera bullrande ryktbarhet.

FREDRIK VETTERLUND.

**DUFFS LIQUEUR
WHISKY**

★ **MACLEAY DUFF & Co,** ★
GLASGOW.

Generalagentur
J. GRÅNGREN,
STOCKHOLM.
Bokst. 58 78.

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

HOS MOR.

O, MODER, moder, låt mig luta
mitt trötta hufvud mot ditt knä
och känna dina armar sluta
sig fast kring mig. Hos dig är lä,
hos dig är lugn för storm, som gormar
och bryter själarna som flarn.
Så låt mig hvila här från stormar
och drömma mig som litet barn.
— "Dröm du, mitt barn!"

Jag är så trött, så trött, o moder,
min själ är sjuk och febery.
Jag vadat genom strida floder
och vandrat vill på väglös myr.
Jag jäktat fram på heta sulor
bland tistlar och bland hagtorNSSlån.
Jag vakat uti vildmarkskulor
vid blixstars sken och vädrens dån.
— "Var tröst, min son."

Min ande längtade att svinga
sig stark som örn bland örnars släkt,
men föll, den ringaste bland ringa,
med blodig barm och vinge bräckt.
Hvar lyckobild, som het jag trädde
att fånga i min längtans garn,
när ändtligt jag den andlös nådde,
förbytt till bubblor eller skarn.
— "Mitt stora barn!"

När jag blef trött att mållöst glida
som spån bland böljor öfver fjärd,
jag sökte till en kvinnas sida
att bli en kvinnas kärlek värd.
Men lyckans sol gick snabbt i nedan,
på mina fält föll slagregn stridt.
Se, moder, vid min tinning redan,
fast ung till år, är håret hvitt.
— "Glöm, barnet mitt!"

Din läpp, o, mor, har inga frågor
om hur och när och hvarifrån . . .
"Om minnet väcker ångestplågor,
jag vill ej plåga dig, min son!"
Du mor, du har så mjuka händer,
du har så milda ögon, mor!
När du din blick emot mig vänder,
jag hoppas åter och jag tror . . .
"Så dröm, mitt barn, med knäppta händer
som förr hos mor!"

STEN GRANLUND.

EN BERÄTTELSE OM DÖDEN. SKISS
FÖR IDUN AF ULRİK CELSING.

(Slut. fr. föreg. nr.)

GENOM FÖNSTREN drogo fläckar från det
vaknande lifvet därute. De doftade barr från
skogen, de svepte kring henne ångorna från den
fuktiga, svarta jorden, som mannen harfvade
nere vid mossen, de hvirflade om i stugan med
det solbelysta dammet under tusende melodier,
lockande, rusande, och hon tyckte sig gripas
af lifvets yrsel; ut måste hon, ut och dricka
sig otörstig af solskenet, oblandadt af dam och
rök under den rena vårhimlen. Aldrig hade
stugan syntts henne så fattig och ful förut.
Men nu skulle allt bli bra. Därute var lifvet.

Hon klädde sig långsamt. Det kändes så
underligt i hufvud och ben, men bara hon kom
ut, skulle det gå öfver, och hon vacklade ut
genom dörren ned till mannen.

"Herre Gud, Marie, är du uppe och ute!
Du går väl aldrig och förkyler dig! Ja, det
var då för väl att du kom upp! — Ser
du, här tänkte jag så litet hafre, och därborta
ville inspektorn jag skulle ha rofvor. Sedan
tänkte jag — —"

Och båda fördjupade sig i sitt jordbruk,
huru de skulle ställa med korna och fåren, och
huru Marie skulle sköta om allt hemma, så
Kalle kunde få gå ned till bruket och arbeta
på förtjänst, så att de kunde betala af på
skulden, som de ådragit sig under hennes långa
sjukdom.

Kalle blef ifrig i sina planer och beräk-
ningar och märkte icke, att hustrun blifvit all-
deles tyst. Plötsligt sjönk hon afsvimmad ihop,
och mannen måste bära in henne i stugan.

"Hur känner du dig nu," frågade Kalle, då
hon kommit till sans igen, "du blir väl aldrig
sjuk igen?"

"Åh nej, jag var väl icke så stark än, men
det tar sig väl."

"Kan du vara ensam, medan jag springer
ner till bruket och talar om, hur kry du är?"
"Ja bevars, spring du!"

Tafatt, med mössan i hand, kom Kalle and-
fädd in på kontoret.

"Nu får jag tacka för Marie, hon är bra
och har varit ute. Gubben trodde allt och
jag med, att hon skulle dö, men nu få vi tacka
så mycket. Nej, nu måste jag springa hem
igen. Tackar!"

Och Kalle försvann lika hastigt som han
kommit, likt ett barn, som fått dela med sig
af sitt hjärtas glädje.

Ström gick triumferande ut till sådden. Hvad
läkaren icke förmått, hade han, lekmannen,
maktat.

* * *

Några veckor därefter stod Kalle i Bråten
åter på kontoret.

"Nå, Kalle, hur är det i dag? Marie fort-
farande bättre?"

"Nej, hon är sämre igen. Hon kom aldrig
upp mer, sedan hon var ute den där dagen i
våras. Undrar jag om hon förtog sig. —
Nu skulle jag fråga, om inspektorn ville komma
upp och se på henne?"

De båda männen vandrade i väg. Den ene
fylld af onda aningar, den andre glad att få
någon att utgjuta sitt hjärta för.

Ström häpnade öfver den förändring, som
försiggått med den sjuka.

Kinderna voro åter infallna med fina, röda
fläckar öfver de utstående knotarna, hostan kom
tom och ihålig, och hela kroppen hade afmag-
rat, som om den börjat förtära sig själf.

"Nu blir det allt slut med mig, kan jag tro.
Och jag som trodde ett tag att jag skulle få
lefva. Jag ville ju inte dö från barnen. Men
nu måste det väl bli slut. Ack, ack det kän-

nes så underligt i hufvudet, och jag kan icke
äta mer. — När jag ligger och hör, hur
det bullrar i bröst och mage, tycker jag det
är, som när jag var barn och lekte vid bäcken
om vårarna. Vattnet porlade och dansade rundt
stenarna. — Kanske man blir som ett barn,
när man dör och får börja på nytt igen."

"Ja," inlät sig Kalle undrande, "vet jag,
hvarter man kommer, när man dör? Inte kan
det väl vara sant, som de säga om himlen och
helvetet?"

"För en sämre som vi," inföll Anders bittert,
"är det väl som ett helvete här på jorden.
Hvad har en sådan stackare för att han blifvit
till. Fattigt och uselt har det varit i all min
tid, och inte blir det väl bättre. Helvetet ar
väl till för oss, kan jag tro."

"Så ni pratar, far! Jag tror icke på helve-
tet. Hvarför skulle jag komma dit? Jag har
väl inte varit sämre än de flesta, fastän jag
varit fattig. När man haft det svårt hela lifvet,
skall det väl bli bättre sedan. Det finnes väl
rättvisa. Eller hur? Det blir väl bättre?"

Hon riktade sina mörka, djupa ögon mot
Ström med samma tysta ångest, som hon förr
en gång frågat om sitt lif.

Han visste ej, hvad han skulle svara. Lika
litet som han trodde den sjuka på de ortodoxa
teorierna, och icke skulle hon förstå några filo-
sofska system, hvilkas sanning han själf ej var
öfvertygad om. Han teg.

"Det blir väl slut, när det blir slut," utlät
sig Kalle filosofiskt.

Gubben Anders spottade ett tag på golfvet,
vände snusdosan rundt mellan sina smutsiga
fingrar, riktade blicken frånvarande mot taket
och funderade.

"Jag tycker det inte kan vara mycket lönande
för vår Herre att lägga på sådana som oss.
Kalle har väl rätt. Det blir nog slut. —
Men herrn, som är beläst, vet väl besked?"

Marie höll obevekligt sina ögon fästade på
Ström. "Det blir väl bättre," bådo de.

Han vågade ej se på dem. Icke som om
icke äfven han hoppades på ett bättre lif, men
hon väntade icke en förmodan eller en förhopp-
ning, utan visshet.

"Ja, det blir nog bättre," svarade han sakta.

Marie suckade trött, besviken; men van att
taga smulor, instämde hon saktmodigt.

"Ja, det tör väl bli bättre."

Därpå slöt hon ögonen för att slippa se elän-
det kring sig och barnens förskrämda blickar
samt försjönk åter i drömmar om våren.

Ström gick tyst ut, åtföljd af Kalle. Ute på
gården frågade Kalle:

"Nu är det väl snart slut med henne? Och
det vore då för väl, ty hon lider allt svårt.
— — — Det blefvé nog bättre för mig också,
ty då kunde jag få komma ut och skaffa mig
någon förtjänst. Jag har blifvit så mycket
skyldig under den här tiden, att fortsätter det
längre, komma väl jag och barnen på bar
backe."

Ström förstod hans tankegång. Fattigdomen
var en långt fruktansvärdare fiende än döden.
Så länge hustrun lefde, skulle nog barmhärtig-
heten räcka ut sin hand emot dem, men endast
för att sedan draga den tillbaka med allt den
gifvit och med fordran på ränta i arbete och
ständig tacksamhet. Olycklig då den, som icke
kunde gälda sin skuld!

Ute på gårderna hade hafren redan bildat en
ljusgrön matta, det blåskiftande kornfältet kru-
sades för vinden likt en sjöyta, humlor och
bin surrade genom luften. Lifvets sjudande,
hejdlösa krafter trängde upp ur jorden, vällde
fram ur skogen, fyllde hela rymden med lust
och yrsel.

"Det är allt bra fint väder i dag," utlät sig
Kalle, "nu ha alla för länge sedan slutat så."

Skulle Er

klädning, kappa, öfverrock eller ko-
stym vara fläckig eller urblekt af
solen, går detta lätt att afhjälpa ge-
nom kemisk tvätt- eller färgning;

man

vände sig till Örgryte Kemiska
Tvätt- & Färgeri-A.-B., Göteborg,
som utför dylikt arbete bra och
billigt.

Men bara det blir slut med Marie, skall jag väl också få något i jorden. Jag började nog för länge sedan, men det fick jag sluta opp med, då Marie blef sämre. Nu är det bara ogräset som grönskar hemma. Men det rackartyget växer! — — Det går icke fort med henne. Vet jag, om det icke finnes något att ge henne, så hon finge sluta?"

Ström ryckte till. Hade det gått så långt, att mannen ville taga lifvet af hustrun?

Kalle tittade skyggt upp på Ström och mumlade sakta liksom urskuldande. "Hon ville det själf."

Kalle var ingen elak man, tvärtom hade han skött hustru och barn med rörande ömhet, men nöden hade vuxit honom öfver hufvudet, och han hade tröttnat.

I stugan var det dödyst. I sin välvilja hade Kalle klädt kring sängen med granris för att det skulle dofta friskt kring den sjuka, och märkte icke själf den dödsstämning detta medfört. Barnen hade förskrämda krupit ihop på vedlären, mormodern, som tillkallats, stod rädslös och jämrande midt på golfvet.

Då och då hördes ett sakta kvidande från sängen, men intet ord smög fram mellan den sjukas torra, skinnlösa läppar.

"Hon kan knappast tala och är så rädd för att dö, kantänka. Det är icke så godt att dö, inte," gnällde mormodern.

Marie reste sig hastigt upp på armbågarna och med ögonen fulla af förakt, utbrast hon:

"Rädd! Rädd att dö! Nej, jag vill dö, hör ni, jag vill dö. Gif mig något, så jag får sluta! Det brinner som eld i mitt inre. Det svider, åh, det svider. Låt mig få dö!"

Hon sjönk utmattad tillbaka med ett kvidande ljud likt ett skadskjutet djur.

Ström tog fram morfinsprutan. Det hvirflade om i hans hjärna. Han visste, att han hade lif och död i sin hand. Lifvet för några dagar blott! Eländet framträdde för hans syn med en bländande klarhet. Hvarför uppehålla detta lif, hvarför öka nöden och plågorna. Döden och hon hade lekt länge nog med hvarann. Med en omärklig rörelse kunde han låta henne somna in i en omärklig död.

Det var som mannen läst hans tankar.

"Är det sant, att en hel sådan där spruta vore nog?"

Ström nickade tyst.

"Det vore godt, om hon finge sluta," upprepade Kalle sakta.

Ström lyfte upp hennes arm och stack nålen genom det sega, pergamentlika skinnnet.

Maries ögon glänste. Med en yttersta ansträngning sökte hon fatta hans hand om sprutan, men föll tillbaka.

Han tyckte det blef natt i stugan. Tankarne irrade tillbaka till den grå decemberdag, han först vandrat upp till Bråten. Då höll allt på att dö, hvarför fick hon icke dö. Och med förnyad kraft trängde samma tanke på honom: 'Det vore godt om hon finge sluta.'

Men hon, som kämpat mot döden, skulle hon nu strida för döden? Vore det icke ett mord? Han tyckte sig se doktors ironiska blick, han tyckte sig höra pratets tungor hviska. Och han ryggade tillbaka.

Då trängde ropet från en kärlekssjuk gök in genom fönstret.

Det var lifvet, som ropade. Lifvet, som aldrig dog, endast växlade form. Han förstod, att döden icke var en fiende. — —

Ström såg den sjuka in i ögonen.

"Barmhärtighet," bådo de.

Sakta tryckte han till sprutan.

EMMA ANSTRIN.

"ETT VERK I DET TYSTA."

MEDESSA ORD, tagna så väl i bokstaflig som öfverförd bemärkelse, kan man i sanning beteckna fröken *Emma Anstrins* lifsgärning. Hon kan, då hon i dagarna firat sin 61:sta födelsedag, nu blicka tillbaka på ett 40-årigt arbete med undervisning af döfstumma, hvarunder hon medels deras tysta språk sökt till nyttiga och goda medborgare uppfostra dessa stackars vanlottade, hvilka på grund af sitt lyte eljes måste hafva intagit en beklaglig särställning inom samhället.

I besittning af en ovanligt god hälsa, ett gladt och vinnande sätt och ett aldrig slappnande intresse för allt och alla, öfverträffar hon mången gång, trots sina år, sina yngsta kolleger i liflighet och spänstighet. Detta, jämte ett varmt hjärta, som uppriktigt deltar i nästans sorger och bekymmer och, där så är möjligt, söker lätta dem, gör, att hon är ovanligt omtyckt och högt värderad af alla dem, som kommit i beröring med henne.

I ofvannämnda egenskaper, liksom i sin grundliga kännedom om åtbördsspråket — hvari hon väl får anses som en af vårt lands främsta, om ej dess förnämsta auktoritet bland hörande — äger hon förutsättningarna för att kunna uträtta så mycket godt, som hon verkligen gjort. Få hörande hafva väl under de senaste decennierna så mycket tagit sig an de döfstumma och sökt främja deras sak som just hon. Och detta icke blott som styrelsemedlem i skilda föreningar till fromma för de döfstumma och genom att tolka och förklara vid gudstjänster och andra högtidliga tillfällen, utan äfven, och kanske allra mest, därigenom att hon genom platsanskaffning, penningehjälper eller råd sökt bispringa sådana, hvilka på grund af sitt lyte och vidriga förhållanden ej lyckats slå sig fram. Det är mången gång svårare, än man kan tro, för en döfstum att i dessa tider erhålla en relativt god anställning, men sällan går någon döfstum fullständigt ohjälpt från fröken A.

Det är ett sant nöje att vara vittne till en döfstums sammanträffande med henne. Det blir lif i blicken, ansiktet strålar och gesterna blifva lifliga och koncentrerade, då de döfstumma

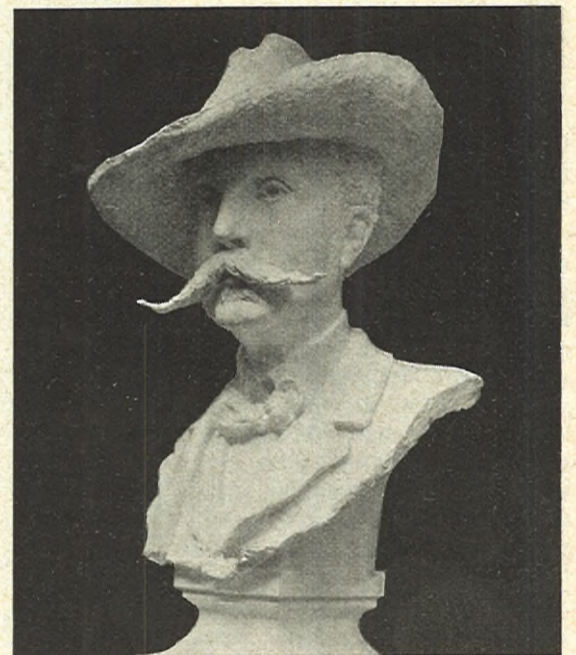
komma i tillfälle att träffa en, som riktigt förstår dem. Det är som en person, hvilken vistas i ett främmande land och där träffar en landsman och denne till på köpet är en gammal vän. Hvilket nöje bereder ej sammanträffandet!

Fröken Anstrin är en genuin djurgårdsbo. Född på Djurgården den 19 mars 1845, erhöil hon, efter år 1864 aflagd afgangsexamen vid Högre lärarinneseminariet, plats vid Manilla döfstumskola 1865, där hon alltsedan haft sin verksamhet. Ar 1889 blef hon, jämte Manilla öfriga dåvarande ordinarie lärare, af riksdagen tillförsäkrad pension.

Ledamot af styrelsen för "Tysta skolan", har hon tagit en verksam del i denna skolas angelägenheter, och med den fackkunskap, hon äger, hafva hennes insatser i skolans skötande gifvetvis varit af stort värde. Under en följd af år var hon styrelsemedlem i Sveriges döfstumförening samt är fortfarande i De döfstummas kvinnoförening, hvilken förening har henne jämte några intresserade döfstumma att tacka för sin tillkomst.

Länge, hoppas vi, skall hon kunna fortfara att verka för döfstumsaken, och länge skall hon ihågkommas af sina skyddslingar, men längre skola dock frukterna, af hvad hon sått, bestå.

E. H.

FRIH. GUSTAF CEDERSTRÖM. PORTRÄTIBYST AF CAROLA CEDERSTRÖM.

VÅR AKADEMISKA UTSTÄLLNING.

SEDAN I SÖNDAGS pågår i Konstakademins expositionssalar Svenska konstnärernas förenings trettonde årsutställning, och densamma ger odisputabelt ett starkare intryck af kraft och inspirerad sträfvan än sistlidne års mera ojämna uppvisning. Dock saknas äfven denna gång gruppens höfdingar; de spara sig till sommarens internationella täflan i konststaden vid Isar.

På porträttmåleriets område häfdar *Bernhard Österman* sin plats som duktig artist med flott och elegant pensel i det här afbildade dubbelporträttet af sig och sin broder artisten Emil Österman, som dominerar den mellersta salens ena långvägg och genast ropar åskådaren till sig. Det är en själfbiografi i färger af god målerisk verkan.

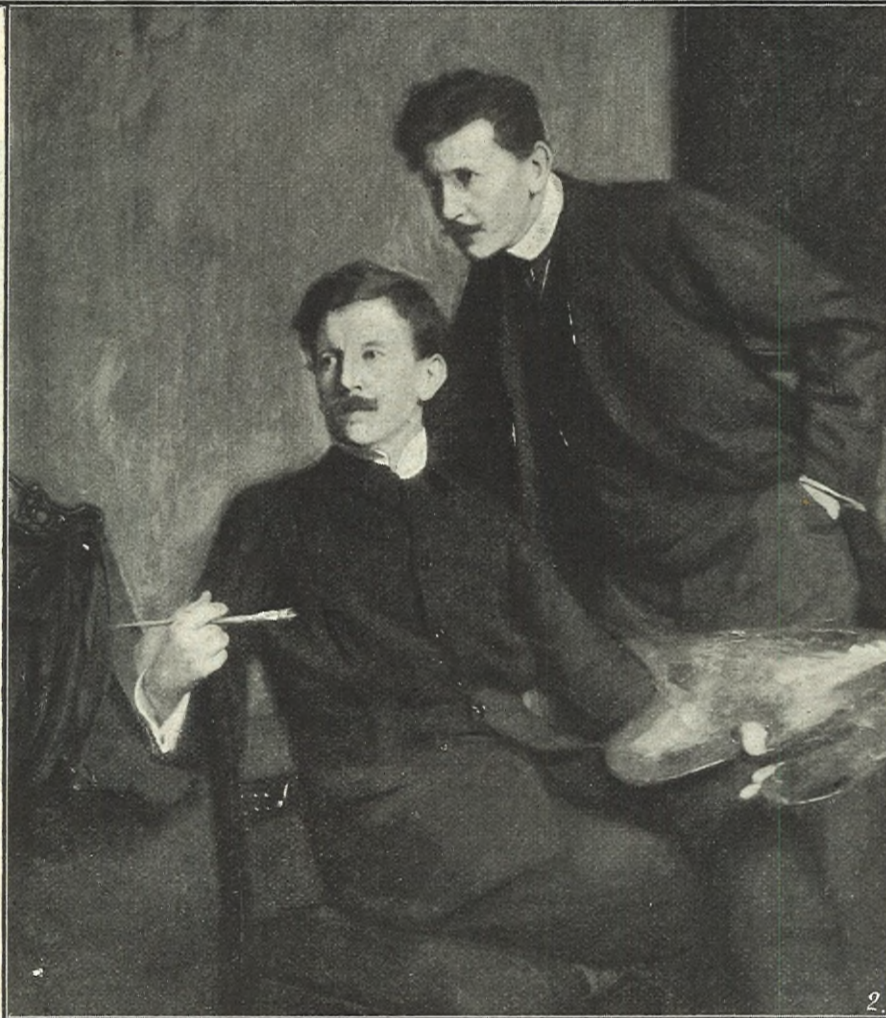
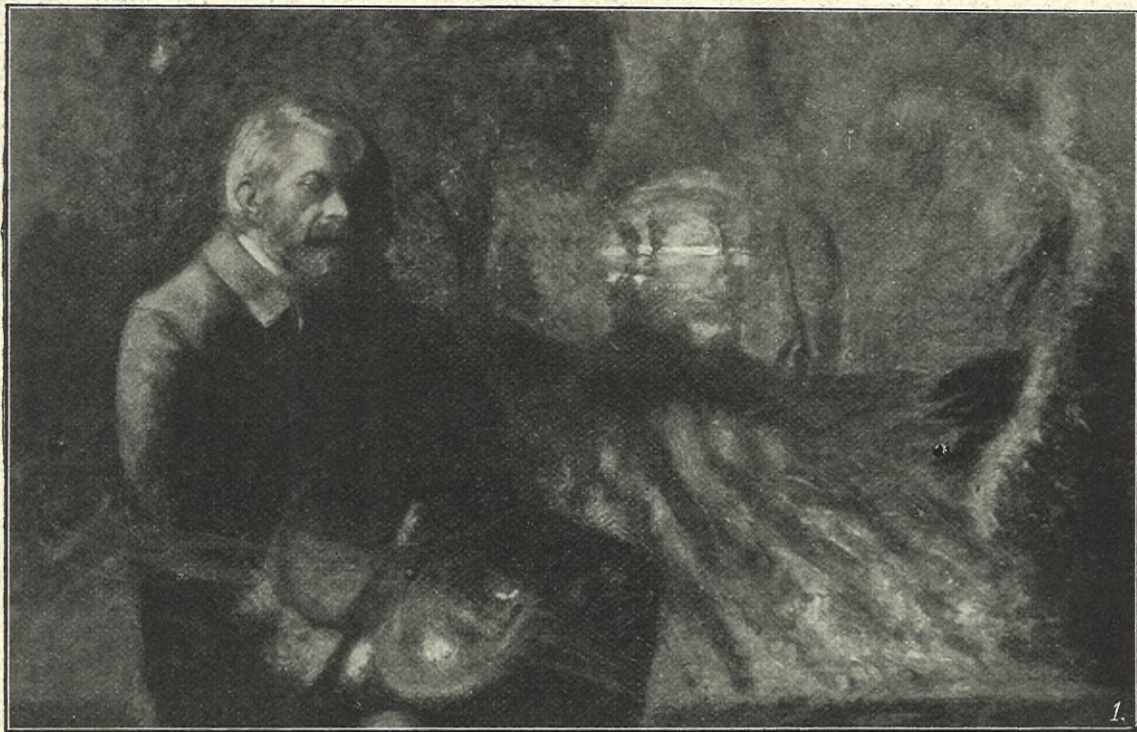
David Wallin, en ung, hittills föga känd konstnär, framträder med ett porträtt af landskapsmålaren Axel Fahlerantz. De drömande, tärda dragen äro känsligt framställda i ett landskap af äkta Fahlerantzkaraktär och visa

en sträfvan mot psykologisk skildringskonst, som är glädjande och löftesgivande. Vår reproduktion af denna tafla har dock ej blifvit fullt så vägledande, som vi skulle önskat, enär dukens många konturlösa skuggpartier ej nog känsligt kunna fångas af kameran.

På landskapsmålningens fält är skörden, kvantitativt taget, rik som alltid. Af *Gottfrid Kallstenius*, hvars öga gärna ser naturen i glans och klarhet, förekommer en verkligt dekorativ duk, "Småländsk kust", ett skimrande skärgårds-sceneri med saftgrön skog, klarblått vatten och soldrucken sensommarluft, som lifgivande smeker och gläder synsinnets.

Alfred Bergströms mjuka, lyriska pensel presterar bland annat en varm bild, "Vid hafvet", *Märtha Tynell* har en bra "Oktoberafton", stockholmsmotiv, *Charlotte Wahlström* upprepar sina kraftiga solröda kustlandskap, *Oscar Hullgren* visar "Den gamla borgen", en arkitektoniskt fast landskapsbild söderifrån, inrymande något af Böcklins naturpatos, *Wilhelm Behm* skildrar enkelt och stämningsstarkt en marsafton med en gammal röd gård bland smältande snödrifvor och kala, i vintersömn bundna träd, och *Emerik Stenberg*, som till omväxling bidrar med ett par små genrebilder, visar denna sin talang från en mycket tilltalande sida i den käcka "Björns-Mia" och ännu ett par andra likartade bitar. Samme konstnär utställer äfven några porträtt.

Vårt hårdt anlitade utrymme tillåter tyvärr ej omnämmandet af åtskilliga andra på utställningen befintliga dukar af mer eller mindre intresse. Af samma skäl måste vi ock, beträffande

de exponerade skulpturala konstverken, inskränka oss att endast påpeka tillvaron af några bland dem. *David Edström* utställer en liten rätt intresseväckande grupp "Två själar", fröken *Carola Cederström* har en skickligt modellerad porträttbyst af sin far, konstakademiens direktör, friherre *Gustaf Cederström*, från fröken *Ruth Millés* talangfulla hand förefinnas ett par karaktäristiska småsaker i gips, fröken *Alice Nordin* utställer en god porträttbyst, *Gustaf Malmquist* en bronsgrupp "Gudsdom" o. s. v.

Som komplement till denna konst från i dag sluter sig en omfattande samling akvareller af professor *A. T. Gellerstedt*, härrörande från olika skeden af hans lif och visande den älskvärde och fine akvarellisten-poeten som en kärleksfull och intim tolkare af pittoreska stadsutkanter och måleriska nejder i in- och utlandet.

UR DAGSKRÖNIKAN.

AMALIE SKRAM †. Härom dagen ingick från Köpenhamn den oväntade underrättelsen, att den norska författarinnan fru Amalie Skram plötsligt aflidit.

Fru Skram föddes i Bergen 1847, dotter till köpmannen och skepps-

redaren Mons Alver. Vid 17 års ålder gifte hon sig med en sjökaptän Müller och följde honom i vid pass tio år på resor till olika delar af jorden. 1876 upplöstes äktenskapet, och sedan bodde hon jämte sina bröder i Kristiania, Köpenhamn och på andra orter. 1882 debuterade hon som novellförfattarinna med berättelsen "Madam Höjers Lejefolk", som trycktes i *Nyt Tidsskrift* — förut hade hon skrivit några kritiska upptatser i tidningar. 1864 gifte hon sig med den danske författaren Erik Skram och blef sedan bosatt i Köpenhamn.

År 1888 utgaf hon sin första stora roman "Constance Ring", en i mörka realistiska färger gifven äktenskapsskildring, som väckte stor uppmärksamhet och stadgade hennes författarnamn.

Bland hennes senare romaner intager kanske trilogien "Hellemysr-folket" med dess starka skildringar af lif och människor på Norges västkust det främsta rummet. Berättelsen "Lucie", skådespelen "Fjældemennesker" och "Agnete" och de båda sjukhusskildringarna "Professor Hieronymus" och "På S:t Jörgen" utgöra jämte ett par novellsamlingar och smärre uppsatser det hufvudsakliga af hennes litterära produktion under 90-talet. Under utgifning är en stor roman, "Mennesker", som börjat utkomma i små häften, men som ej lär föreligga fullt avslutad i manuskript.

Amalie Skram var i sitt författarskap afgjordt realistisk. 1880-talets litterära och nydanande strömningar hade gått henne i blodet och hon fullföljde konsekvent sin utveckling på den en gång beträdda vägen. Hennes stil var djärf och mustig, hennes uppfattning rörde mera ett manligt än ett kvinnligt temperament, och hon skydde ej att skildra lifvets smutsiga sidor. Men därjämte gick det en underström af sund kraft genom hennes diktning, som i förening med stor konstnärlig gestaltsförmåga ger henne ett framstående rum bland nordiska författare af den realistiska skolan.

TVÅ NYA RODINBYSTER, till hvilka hofrättsnotarien Thorsten Laurin är ägare, utställas f. n. i Nationalmuseums italienska sal.

Den ena af bysterna återger Henry Rochefort, den beryktade journalisten och politilern, hvars stridslystna och titaniskt våldsamma temperament fått ett uomörentligt karaktäristiskt återgifvande. Den andra, som kanske vid första

påseendet ter sig något mindre uppseendeväckande, men dock är ett rikt konstverk äfven den, framställer dragen af den franske bildhuggaren Jules Dalou, skaparen af det stora monumentet "Republikens triumf".

Med ägarens benägna medgifvande ha vi å sid. 153 afbildat de båda betydande skulpturverken, som förtjäna att tagas i betraktande af en stor allmänhet.

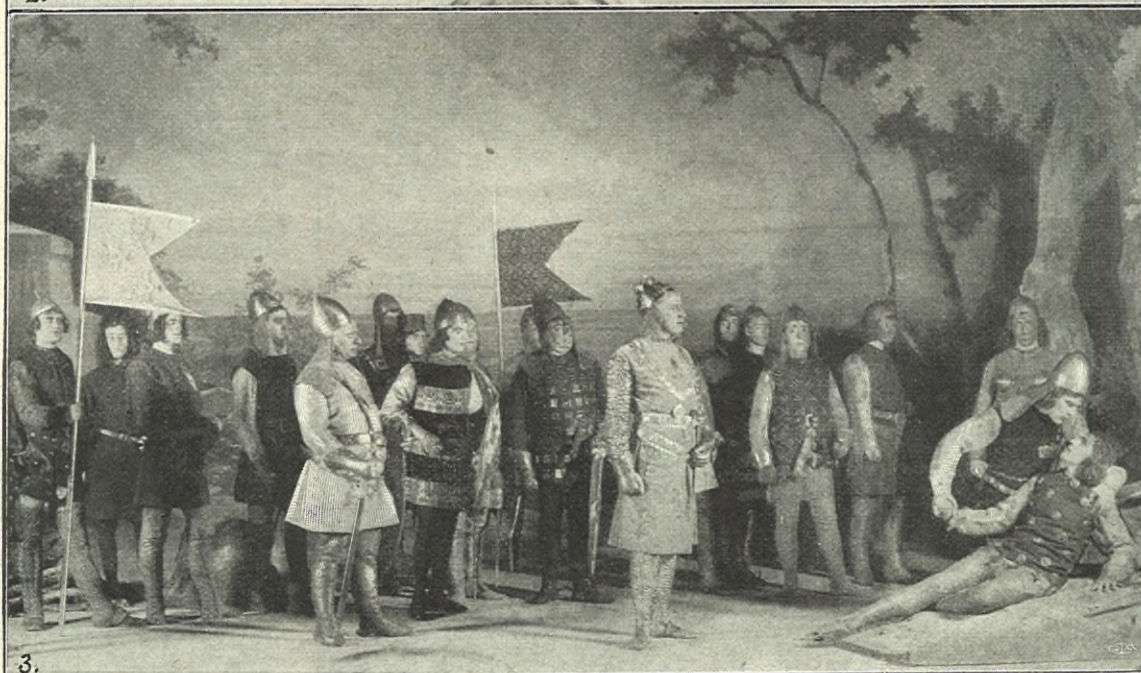
EN LÄTTHANDTERLIG BRANDSTEGE.

Nu för tiden, då fordringarna på ett effektivt eldsläckningsväsende äfven i mindre samhällen blifvit mer och mer skärpta och då de flesta landsortsstäder, efter uppförande af 4—5 våningars hus, komma i behof af höga och lätt-handterliga brandstegar, torde ett par afbildningar af dylika, af en ännu ej vidare känd typ icke sakna ett visst intresse. Särskildt för våra växande stadssamhällen, som det ena efter det andra ställas inför nödvändigheten att förskaffa sig tidsenligt brandmaterial, är den här beskrifna och afbildade stegen något att beakta.

Linköpings brandkår har äran af att vara den första i vårt land, hos hvilken denna steg är i bruk.

Vår ena bild visar densamma »uppröstad» för transport med stegtoppen hvilande på en fyrhjulig föreställare, med sittplatser för befäl, hafvare, kusk och fyra mans servis och anordningar för rymmande af apparater, för lifräddning och rökskydd, slangar, strålrör, brandposthufvud, brandpostnyckel m. m., med andra ord: allt som erfordras för att vid ett brandställe kunna vidtaga släcknings- och räddningsåtgärder. Den på sina 2 1/2 meter höga hjul hvilande stegen frigöres med ett enda grepp från föreställaren och reses endast genom att kasta stegtoppen i höjden samt förlänges med hjälp af en vef till högst 20 meters höjd, hvilket allt verkstalles på 20—30 sekunder. Stegen kan användas antingen fristående med en belastning af intill 500 kg. eller ock stödd mot ett föremål, såsom synes å den andra bilden, å hvilken äfven visas, huru en man med lifräddningsapparaten firas ned från ett fönster i fjärde våningen. Stegtoppen kan på den resta, fristående stegen från marken i alla riktningar gifvas den finaste korrigerig, hvilken vinkelrätt mot hjulaxeln kan fortsättas intill 55 graders framåtlutning, i sidled (parallellt med hjulaxeln) intill 10 % af steghöjden.

Å den andra bilden synes äfven en c:a 15

PER HALLSTRÖMS SAGODRAMA »GREFVEN AF ANTWERPEN» PÅ SVENSKA TEATERN. 1. SCEN UR TREDJE AKTEN: AYMELLOTTE, FRÖKEN TORSSELL, GONTHIER, HR DE WAHL, LÄKAREN, HR BROR OLSON, YSEULT, FRU SANDELL. 2. SCEN UR FEMTE AKTEN. DROTTNINGEN, FRKN LUNDEQUIST, PÅ DÖDSBÄDDEN, OMGIFVEN AF HOFFOLK. 3. SCEN UR FEMTE AKTEN. DEN I STRIDEN TILL DÖDS SÅRADE AUBERT, HR GÖSTA HILLBERG, I GONTHIERS ARMAR. A. BLOMBERG FOTO.

Köp Venersborgs BALS KOR!

Bästa svenska fabrikat.
Lätta! Eleganta!
Hållbara!

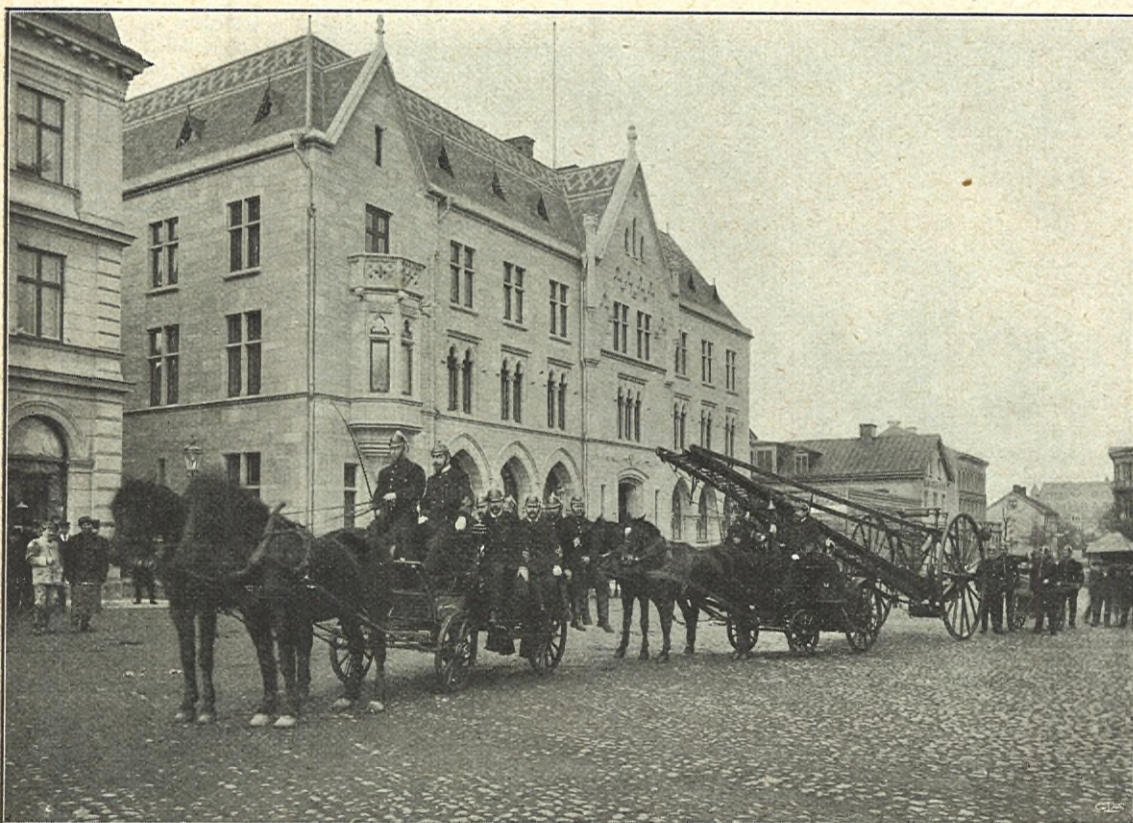

Hvarje sula stämplad med
vidstående fabriksmärke.
Tillverkas som specialitet ef-
ter Wiener-metod af
Aktiebolaget A. F. CARLSSONS
Skofabrik, Venersborg.

Försäljas i minut hos de flesta skohand-
lande i landet.

BRANDSTEGARNE RESTA.

LINKÖPINGS BRANDKÅR FÄRDIG TILL UTRYCKNING MED DEN NYA STEGEN.

meter hög lättskött och billig mekanisk stege, liksom den förut beskrifna levererad af Feuerlöschgeräte- & Maschinenfabrik-Aktiengesellschaft i Nürnberg, en fabriksområde under de senare åren lär hafva tillverkat cirka 1,500 mekaniska brandstegar.

EN HYLLNINGSADRESS ÅT GARCIA. I fredags firades i London ett af hela det musikaliska Europa uppmärksammat jubileum med anledning af att Manuel Garcia, den ryktbare sångpedagogen, då ingick i sitt 101:a lefnadsår. Bland akademier och samfund, som då ägnade denne tonkonstens nestor sin hyllning, var äfven Musikaliska akademien i Stockholm. Denna hyllning gafs i form af en adress, textad af arkitekten Agi Lindegren och innesluten i en pärm af röd marokäng, på framsidan prydd med en kartusch, utförd i mångfärgad mosaikinläggning. I dess midt ses en lyra på blått fält med bokstäfverna M. G. Ornamenten omslingras i öfrigt af grön lager.

Själva adressen, hvars ordalydelse i öfversättning meddelas här nedan, är textad i flere färger och hvilat på en utsökt läcker bakgrund af hvita syrener. Den är skriven på franska och är af följande innehåll:

Till Monsieur Manuel Garcia.

Kungl. Musikaliska Akademien, som har glädjen och äran att räkna er såsom en af sina medlemmar, har ansett det som en kär plikt att vid hundraårsdagen af er födelse till er rikta sina varma lyckönskningar och gifva ett uppriktigt uttryck åt sin djupa vördnad och lifliga beundran.

Sverige och i synnerhet dess Musikaliska akademi står till er, käre mästare, i stor tacksamhetsskuld för den undervisning i den ädla sångkonsten, som ni med så omfattande skicklighet meddelat flere af våra mest uppmärksammade lyriska artister, och främst den största af de sångerskor, som gjort Sverige heder, den oförlägnliga Jenny Lind. Sålunda är ert namn för alltid inristadt i vårt lands musikannaler.

Stockholm den 26 januari 1905.

I Kungliga Musikaliska Akademiens namn:

Gustaf.

Karl Valentin.

Vi meddela här en afbildning af adressen, som utgör ett särdeles vackert prof på svensk bokbinderi- och textilkonst.

FRIDHEM I LYSEKIL.

SOMMAREN 1896 grundades af Lysekils badsällskap en fond, afsedd att i snaraste framtid möjliggöra uppbyggandet af ett sommarhem för badgäster; i främsta rummet för att låta obemedlade ur pauvres-hontoux-klassen samt de lägst aflönade ur tjänstemannaklassen få bo så billigt som möjligt eller i en framtid alldeles fritt. Hemmet borde dessutom vid inträffade sjukdomsfall kunna blifva en tillflyktsort äfven för mera bemedlade badgäster, naturligtvis mot skälig betalning. Namnet »Fridhem» har valts just för att beteckna karaktären af hem, utan att i detalj ange afsikten med den nya institutionen.

MUSIKALISKA AKADEMIENS ADRESS TILL
MANUEL GARCIA SAMT JUBILARENS PORTRÄTT.

Fridhemsfonden hade år 1903 en tillgång af nära 9,000 kr., sedan en badgäst »såsom ett uttryck för belåtenhet med behandling och öfriga anordningar vid badanstalten» öfverlämnat en donation af 500 kr. och badbolagets styrelse skänkt enahanda belopp. »Fridhemsstyrelsen» beslöt därför att uppföra hemmet enligt förut uppgjord ritning, och det kunde redan vid mid-sommaren 1904 mottaga sina första gäster.

Byggnaden är synnerligen väl belägen vid det af badbolaget nyligen förvärfvade Torneviksområdet med fri utsikt öfver haf och fjordar. Fridhem inrymmer i 3 våningar 18 gästrum med 25 sängar, en större samlingsal och 2 betjäningrum.

Alla rum äro isolerade genom mellanliggande garderobber och hafva hvar sin utgång till korridor, som genomlöpa huset i hela dess längd. Rummen äro öfverallt panelade och oljemålade i tilltalande färger, möbleringen särdeles praktisk och behaglig dels från Katrineholm, dels från Örebro; därtill komma utmärkta sängar från Engelska magasinet i Stockholm.

Fridhem beboddes under första sommaren till största delen af sjukvårds-, lärare-, post- och telegrafpersonal, hvilka enhälligt uttalade sin stora belåtenhet med, att ett sådant hem kommit till stånd, enär numera en badkur i Lysekil kan göras särdeles billigt. Redan år 1860 stiftades nämligen »Badgästernas i Lysekil fond», från hvilken ränteafkastningen utgår till understöd åt behöfvande sjuka badgäster för genomgående af badkur.

»FRIDHEM I LYSEKIL».

STIL!
SKÖNHET!
STYRKAI

Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, 18 Birger Jarlsgatan 18.
Möbler såväl eleganta som enkla; allt i solidt och förstklassigt utförande.
Sängar, Sängkläder, Mattor och Gardiner.

Rikstelefon 76 14.
Allm. Telef 76 14.

Ritningar och kostnadsberäkningar upprättas beredvilligt på begäran.
Egna Arkitekter och Dekorörer. Filialer: Göteborg, Malmö.

Att en rätt väsentlig skuld uppstått på uppbyggnaden och utrustningen af Fridhem, ligger i sakens natur, och till dess densamma är gäldad, få hemmets gäster betala 50 öre för enkelrum, 75 öre för rum med 2 bäddar, allt per dygn räknadt.

Mätte Fridhem i Lysekil efterföljas af liknande hem vid andra svenska kurorter!

R . . h.

CARMELA. NOVELL FÖR IDUN AF STEN STENSSON.

(Forts från nr 11.)

“VÄLKOMMEN HEM, hederspojke! Punktlig som vanligt — det är i min smak. Låt mig nu se på dig; blek och mager! Har man förläst sig, hvasa? Arbetssamhet, min gunstig junker, är bra, men allting skall ske med mått, sad' skräddarn, slog hustrun med aln. Nånå, vi skola nog fodra upp dig och jaga lärdomsgrillerna ur hufvudet på dig, tänker jag.”

Ändtligen fick jag tillfälle att framkasta frågan: “Huru står det till här på Rustinge?”

“Huru det står till?” genmälte farbror. — “Axel, du har väl ryiligen läst i tidningarne om den där staden borta i Amerika, som förstörts af en cyklon? Allt huller om buller. Precis så står det till här. Ser du, vi ha kommit in i hvirveln, vi också, Carmela och jag. “Hvirveln” kallar jag det som annat folk kallar sällskapslivet, ty en hvirvel är det alldeles som den där Malströmmen vi läsa om i geografin. Kommer du bara in däri, så blir du hufvudyd, som om du åkt på karusellgunga, och drages allt djupare in, antingen du vill eller icke, ända tills det går rakt till botten. Alltsamman är Kusin prostinnans skull; jag vannar att hon vore där pepparn växer — ja, du förstår, Axel, att hon är en oändligt hygglig person, som vet hvad som är comme-il-faut och kan perfekt styra och ställa i ett hushåll, och dottrarna äro också bra, gudbevars för att säga annat, helst lilla Eveline, min guddotter och gamla gunstling. — Men minsann — står jag icke här och pratat, fast jag har order att kila in till staden och vara tillbaka före middagen. Adjö med dig, hederspojke! Jag måste laga mig i väg, men stig du på i det gamla hemmet, som är ditt såväl som mitt och Carmelas; hörnrummet ofvanpå står för din räkning. Fruntimmerssällskap får du nog icke räkna på i dag, ty flickorna gå i hushållet med papiljotter i håret; men roa dig så godt du kan, jag är snart hemma igen. Adjös, adjös...”

Under senare delen af sitt långa tal hade han stigit upp i slädan och satt hästen i sakta lunk. Hans sista adjö förnams också liksom åskans sakta mullrande i fjärran.

Inne i salen mottogs jag af ett litet, tämligen fetlagdt fruntimmer om vid pass femtio år, hvars bruna ögon och trinda anlete uttryckte en lustig blandning af godmodig känslsamhet och energisk verksamhetslust. Det var prostinnan Restadius — jag kände henne sedan gammalt — farbrors kusin, hvilkens yttre och inre människa ej heller jäfvade denna släktskap. Hon hälsade mig med öfverflödande välvilja och var på väg att förutna mig sitt moderliga famntag, då hon i sista stunden hejdade sig och nöjde sig med att låta orden uttrycka hjärtats välmening.

“Välkommen, herr Ahlmark, tusen gånger välkommen! Fastän ni nog hellre hörde det af en vacker flickas mun än af en gammal gummas, så får ni ändå hålla till godo. Vår lilla söta Carmela kan icke visa sig; hon bakar, och det göra också Eveline, Wendla

och Sigrid, mina dottrar. Men sitt ned! Kaffet är godt och smakar nog en trött resenär äfven i en gummas sällskap.”

Hon fick mig ned vid kaffekoppen och undfagnade mig i rikligaste mått ej blott med det delikataste kaffebröd, utan äfven med ej mindre delikata förtroenden om hennes egna, hennes dottrars samt grannars och vänners omständigheter och förhållanden, sorger och fröjder, förtjänster och fel. Bland annat fick jag äfven detaljerade underrättelser, huru det gått till att farbror Akerholm och Carmela dragits in i “hvirveln”.

“Ni undrar nog,” sade den välvilliga damen, i det hon lade för mig ett helt berg af småbröd — “ni undrar nog, huru det kommer sig att här rustas till supé och bal. Det är så godt att jag genast tager skulden på mig. Första gången jag såg vår lilla Carmela, blef jag förtjust i henne och sade till mina flickor: med henne måste ni blifva hjärtevänner, pullorna mina. Och det skall ni veta, herr Ahlmark, att hvad kvinnan vill, därefter måste världen foga sig. Lilla Carmela och jag blefvo bekanta, och snart vardt hon riktigt min hjärteskatt. Och öfver min skatt var jag fåfång, herr Ahlmark — gamla fruntimmer äro det alltid och vilja lysa med sina juveler — och så måste jag visa lilla söta Carmela och tog henne med till mina bekanta, och de äro legio, som det står i bibeln, ty min salig prost var en gästfri man, och hela trakten omkring i vårt hus, medan min snälle gubbe lefde, och har ej heller glömt hennes änka, sedan hon blef ensam. Och det kan jag tala om, herr Ahlmark, att Carmela i vinter gjort furor, alla äro de betagna i henne, till och med gamla friherrinnan på Baldersvik, att icke tala om unga baron, ty han är då riktigt verliedt. Nu i jul har man riktigt slitits om Carmela på kalasen och balerna; det har alls icke varit något bevändt med dem, om hon ej varit med. När man på det viset låtit bjuda sig, så måste man bjuda igen, om man vill vara något så när comme-il-faut, och det är historien om balen här i morgon, och ståtlig kommer den att bli, ty fastän kusin Åkerholm höll igen som en häst i en utförsbacke och brummade som en brumbas, innan saken var afgjord, så är han en honnett karaktär, som önskar att det skall gå nobelt till, när det ändtligen skall vara.”

Naturligtvis lyssnade jag med största intresse till berättarinns lifliga skildring. Denna ingaf mig likväl både nöje och oro. Jag var stolt åt det uppseende och bifall, som Carmela väckt, men på samma gång sköt en bitter tanke upp i mitt sinne: “om hon där i nöjenas vimmel skulle lära älska en annan.” Särskildt blefvo prostinnans ord om den förläskade unge baronen ett törne, som ej ville upphöra att stinga mig med svartsjukans taggar. Jag kände baronen: han var ung, ståtlig, rik och ridderlig — en fruktansvärd rival.

Lyckligtvis gaf mig prostinnans meddelssamhet ej tid att försjunka i mörka grubblerier. Sedan hon fyllt sin och min tredje kopp kaffe, började hon ånyo:

“Jag borde med rätta vara riktigt bittert ond på Carmela. Ty jag är mor, herr Ahlmark, och jag säger det med moderlig stolthet: jag har tre rätt söta flickor, hvilka förr varit mycket observerade. Men nu, sedan Carmela visat sig, hafva ungherrarne ögon allenast för henne. Är det icke fatalt? Men icke rår Carmela för det, och hvem kan vara ond på en så älsklig liten varelse? Jag håller af henne af hela mitt hjärta och det göra mina flickor också. Gudskelef, de behöfva ej heller som många andra gå och se snedt på hvarje vacker flicka, för hvilken herrarne göra sin kur. Lilla Sigrid är alltför ung för att tänka på dylika saker, bara sexton år i våras, och Eveline och Vendla ha redan gjort sitt hjärteval. Vendla är hemligt förlofvad med en präst, en riktigt begåfvad man, fastän litet låghalt; det blir ej eclat förstas, förrän han fått komministeratur, som väl kan dröja; men Vendla är ung och kan vänta. Med Evelines fästman, Alfred Florell, får ni i eftermiddag göra bekantskap; han är hitbjuden till balen och är en utmärkt hygglig karl, städad och stilla och har de ståtligaste mustascher man vill se — det är hans fåfånga, herr Ahlmark. Han är stations-skrifvare, men får snart egen station nere i Småland, och de ämna gifta sig, Eveline och han, så snart de samlat en smula att sätta bo med. Troligtvis flyttar jag då till dem. — Men du min milde, här sitter jag och pratat och glömmet alldeles att se efter, att ej flickorna taga för mycket vanilj till glacen. Ursäka, att jag lämnar er åt ert eget angenäma sällskap, men nöden har ingen lag! Och — hon talade i förtroligt hviskande ton — “få se, om vi ej kunna förmå en viss svartögd skönhets att för några ögonblick hugna er med sin efterlängade åsyn, det vore lönen för edert fålamod.”

Tyvärr, hennes förhoppning, som funnit så lifligt gensvar i min själ, gick icke i fullbordan. Hela förmiddagen tillbragte jag i ensamhet, till middagen hemkom min faderlige vän, patronen, och på eftermiddagen anlände järnvägs mannen, Evelines trolofvade; men ingen Carmela syntes till. Efter middagen tog sig farbror en lång middagslur för att glömma dagens bråk och mödor, prostinnan och hennes yngre dottrar dvaldes fortfarande i köksväningens för de oinvigde slutna regioner; min enda förströelse var alltså att vara ett

MELLINS FOOD

har enligt läkares intyg visat särskildt i digifvande egenskaper använd i dos af en matsked i ett glas mjölk tre å fyra gånger om dagen.

Köpes å alla apotek. Prof samt broschyr gratis och franko från

MELLINS FOOD DEPOT,
Malmö.

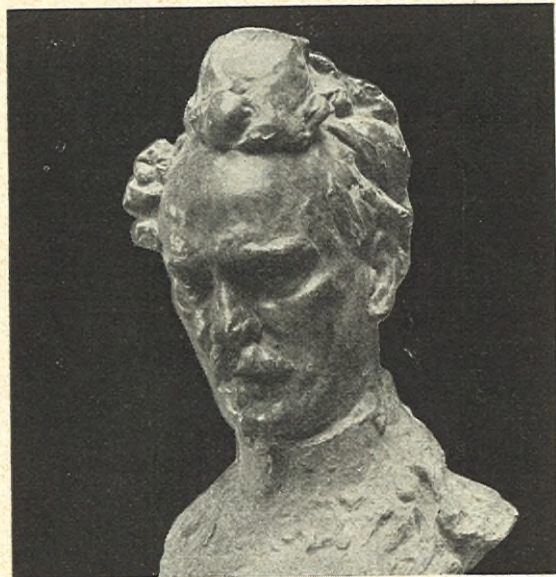
mestadels stumt vittne till det ömma förhållandet mellan Eveline och hennes välmustascherade fästman.

Mångordiga voro de icke. Efter några matta försök att uppehålla ett intresselöst samtal om vådret och Uppsala, försjönko de snart i denna stumma, tillbediande åskådning af hvarandra, som är en del nyförlofvade egen. Med öga i öga och hand i hand sutto de timme efter timme förgätna af hela världen utom af hvarandra. Ömma hviskningar och ännu ömmare handtryckningar bildade esomoftast små vulkaniska eruptioner af den inre känslöglöden, och när jag i sporadiska anfall af barmhärtighet låtsade fördjupa mig i läsningen af en tidning eller beskådan det af en gravyr, begagnade Eveline det gynsamma tillfället att gömma sin körsbärsmun i de mönstergilla, blonda jättemustaschererna.

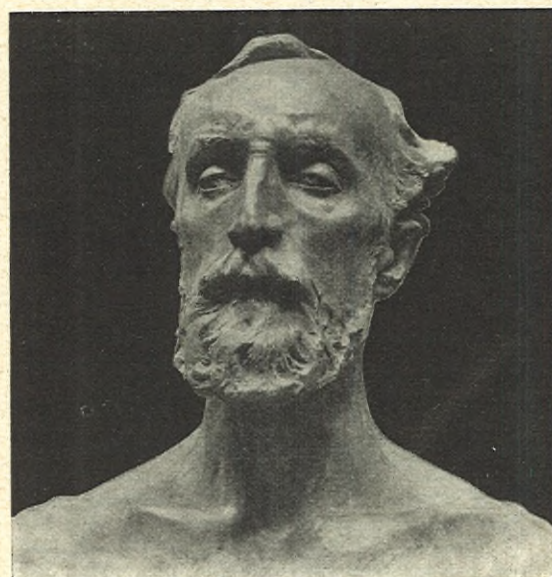
Ej ens supén afbröt dessa erotiska scener. De älskande sutto naturligtvis vid ett bord för sig, utbytte ömsevis handtryckningar och smörgåsar, och medan de blonda mustaschererna låto ansenliga kvantiteter kotletter försvinna inom sitt skyddande omhölje, tycktes de tillhörande ljusblå ögonen alldeles uppsluka lilla Eveline. Lyckligtvis hade farbror Åkerholm vaknat ur sin dvala och äfven prostinnan gjorde les honneurs vid bordet, så att jag ej längre var hänvisad utslutande åt mitt eget behagliga sällskap. Flickorna däremot kunde ej visa sig: de hade ännu ej fullt slutat sitt arbete och sågo ut som mjölnare efter dagens stora bak, påstod prostinnan.

Supén var just till ända, och jag hade händelsevis stannat vid ett fönster för att betrakta nejden, som låg i månskensbelysning, då plötsligen mina ögon förörkades, i det ett par händer lade sig öfver dem. “Gissa, hvem det är!” ljöd en röst, hvars kända, mjuka tonfall klingade ljufvare än någon musik i mitt öra. “Carmela, Carmela!” utropade jag, och i nästa ögonblick höll jag henne fast slutet i mina armar, ehuru hon sökte slingra sig undan och ropade: “släpp mig, du gamle förrådskande magister, eller mjöljar jag ned dig!” Men jag släppte icke och med kinder, som blossade af en lyckligtvis endast låtsad förtrytelse, ropade Carmela åter: “nä så tag ditt straff!” och i det hon slog sina armar om mig, gaf hon mig en kyss, så snabb och lätt, men ack så varm och ljuflig, att jag för ett ögonblick greps som af en svindel och släppte henne.

Hur vän och ljuv hon stod framför mig i den litet koketta hushållsdräkten med det stora, hvita förklädet och de högt uppvikta ärmarna, helt öfverpudrad med ett lätt mjöldoft! Jag fick dock ej tid att försjunka i någon stum tillbedjande åskådning, ty bakom mig ljödo klingande skrattsalvor, där farbrors bas ackompanje-

HENRY ROCHEFORT. PORTRÄTTBYST AF RODIN, UTSTÄLLD I NATIONALMUSEUM.

JULES DALOU. PORTRÄTTBYST AF RODIN, UTSTÄLLD I NATIONALMUSEUM.

GARGAROL

välsmakande, koncentreradt, antiseptiskt munvatten.

Hämmar syrebildning i munnen, skyddar därför tänderna.

Bruksanvisning å intyget.

Obs! Stänkproppen förlagd i flaskhalsen. Obs!

HYLIN & Co F. A.-B.
STOCKHOLM.

rade prostinnans och Evelines diskanter. Jag vände mig om, men blott för att höra Carmela instämma med de andra.

”Drag ditt kors med tålmod, min hederspojke!” ljud farbrors brummande stämma omsider genom skratet.

”Akta er, herr Ahlmark, att Carmela ej en gång blir er ett litet huskors!” ifyllde prostinnan.

”Carmela utkorar er till sin korsridhare,” avslutade den poetiska Eveline.

Voro kvickheterna ej så snillrika, så voro de desto mera godlynta, och äfven jag själf måste instämma i den allmänna munterheten, när prostinnan förde mig till en spegel och visade mig ett stort, hvitt kors på min rygg, märket efter omfamningen af Carmelas mjöldoftande armar.

Under det lilla uppträdet hade emellertid Carmela försvunnit, men blott för att jämte Vendla och Sigrid om en stund återkomma i vanlig hvardagsdräkt, och aftonen förflöt i den angenämaste stämning. Endast järnvägsmannen var sig ej mera lik. Hans stora, ljusblå, alltid en smula förvånade ögon, hvilka förut oafvänt följt Eveline, följde nu lika oafvänt Carmela med en häpen beundran, och när Eveline i sitt hjärtas oskuld sökte upptaga på nytt de älskandes nyss så intressanta teckenspråk, besvarades det af fästmannen på ett så tafatt och frånvarande sätt, att prostinnans svärmoderligt skarpa öga mörknade, ehuru hon visligen gömde misshöjet inom egen barm. Lyckligtvis märkte Eveline i sin förtjusning och menlöshet ingenting, och när vi åtskildes för att gå till hvila, voro vi alla öfverens därom, att vi haft en öfvermåttan treflig kväll.

5.

Klockan närmade sig sex den följande aftonen, och huset var upplyst och ordnad till fest. I salen stämde de tre musikanterna sina instrument; i tamburen stod husjungfrun beredd att taga hand om ankommande gäster. Inifrån Carmelas jungfrubur, där husets unga damer lade sista handen vid sin baltoalet, klingade ystra skratt samt hördes då och då en dansmelodi och lätta, tassande ljud, hvilka läto förmoda, att de unga flickorna därinne anteciperade aftonens nöje, dansen. Dubbelt mera beskäftig än vanligt, men också dubbelt fryntlig hastade prostinnan hit och dit i utöfningen af sina husmoderliga plikter; hennes lilla runda gestalt tycktes mångdubbla sig, synlig som den var än uppe på vinden, än i källaren, sen i danssalen och nu i köket. Inne i förmaket spatserade vi, husets manliga invånare, i galadräkt och äfven i feststämning, ehuru den senare hos en hvar yttrade sig på helt olika sätt. Jag själf kände mig som under inflytandet af ett lätt rus, så eldig, glad och sorgfri; en upplyst festväning, en begynnande bal hade då för tiden vanligen denna verkan på mig, och nu skulle jag ju därtill få dansa med Carmela! På ett olika sätt lade farbror Åkerholm i dagen sina festkänslor. Med bister uppsyn skred han af och an, nervöst axlande sig i den nog strama fracken, torkade pannan med sin trogne följeslagare, den brokiga näsduken, allt i ett irriteradt lynne, som gaf sig luft i afbrutna ord och fraser, framstötta med all den emfas, hvaraf hans koleriska natur var mäktig: ”spektakel! — fördömda upptåg! — går här som en utklädd apa, — en fånge i tvångströja — och så gäller det krusa och krumbukta för kreti och pleti, vara comme-il-faut, som prostinnan säger, som ett fån som jag kallar det — du är en tok, gamle sadelmakare! — men hvad hade min son på galejan att göra? — alldeles så galen som den där är jag väl icke ändå.”

Den sista, mindre smickrande hänsyftningen gällde herr Florell, Evelines fästman, hvilken likväl ej gaf akt därpå, enär hans uppmärksamhet var uteslutande ägnad ett långt viktigare och mera intresseväckande ämne det egna jaget. Framför den stora trymån tog han sin yttre människa i noggrannaste skärskådande, jämkade på halsdukrosetten, kände efter om benan i nacken ägde sin tillbörliga fullkomlighet, lade urkedjan tillrätta, vek ett par steg tillbaka för att beundra sina nya blankskinsskor, hvarpå han tog en öfversikt af ”medaljens fränsida”, såvidt den mänskliga naturens

ofullkomlighet sådant medgifver. De djupaste studierna voro dock riktade på hans dyrbaraste prydnad, de utomordentliga mustascherna. När all denna granskning aflupit till granskarens synbara belåtenhet, stack han ena handen inom västen och började med segerstolt min och höguret hufvud promenera såsom vi andra, ehuru blott för att inom kort åter stanna framför spegeln och förnya sin granskning samt rotfästa sin själfstillfredsställelse.

Var det möjligt? Kunde en så täck och präktig flicka som Eveline verkligen älska en så fatal personlighet som järnvägsmannen? Dock, därom var intet tvifvel. Och kunde denne egenkäre narr vara en duglig och redbar tjänsteman, såsom man sagt mig, och därtill en man, som genom mod och sinnesnärvaro afvänt en stor hotande olycka, när tvänne tåg voro nära att stöta tillsammans? Jag kunde knappast föreställa mig det. Men allt här i världen har två halsidor, en bättre och en sämre, och hos herr Florell var det icke den bästa sidan, som trädde i dagen, när han påtog sig rollen af dandy och världsman. Kanhända var han just också denna afton mindre till sin fördel än någonsin; händelsernas senare utveckling låta mig förmoda det.

Omsider öppnades dörren till flickornas rum och den unga fyrväplingen sväfvade in till oss för att låta sig ses och beundras i sina luftiga, ljusa baldräkter. Eveline, Vendla och lilla Sigrid voro onekligen alla rätt söta och täcka, men hvem kunde hafva öga för dem i Carmelas närhet? Stjärnornas glans måste blekna för solens ljus. Iklädd en gul dräkt, som ypperligt harmonierade med hennes hy, strålade af hälsa och lefnadsmod, var Carmela denna afton verkligen skön. Också upphörde vid hennes åsyn farbror Åkerholm att brumma, och järnvägsmannen glömde ej b'ott Eveline utan äfven sin egen värda person för att endast stirra på Carmela med ett uttryck, som om han velat uppsluka hela den förtjusande uppenbarelsen. (Forts.)

TEATER OCH MUSIK.

KONSERTER.

Nya filharmoniska sällskapet utförde tvänne gånger under den förflutna veckan Beethovens »Missa solemnis», båda gångerna inför en fulltalig publik, som med hänförd andakt lyssnade till det härliga verket. Första utförandet ägde rum å k. teatern, det andra i Östermalms kyrka, hvars brister i akustiskt hänseende stundom grumlade klarheten i verkets olika delar. En kyrka är i alla fall en lämpligare lokal för uppförandet af Beethovens mest grandiosa verk än en teater. Visserligen kunna de hafva rätt, som säga att mästaren ej hållit sig inom ramen för den kyrkliga mässans stil. Ja väl — han har i detta sitt snilleverk syftat betydligt högre. Kyrkan har för honom, tusenårsgeinet på musikens område, blifvit hela mänskligheten, och den gud han här tillbeder och lofsjunger är ej blott de kristnes Gud, utan förmimmelsen af det eviga gudomsväsendet — hvad namn det än må bära — som finnes nedlagd i hvarje människobrost. Också stråla i detta storslagna verk så många öfversinnliga skönheter åhöraren till mötes, att man nästan får en känsla af, att de ej borde tolkas af andra än öfversinnliga väsen för att komma till sin fulla rätt, hälst som svårigheterna tilldels öka så stora, att de nära nog sträcka sig utöfver hvad jordiska människor öster förmå prestera.

»Missa solemnis» är ett i alla afseenden enastående verk. Det i enkel stil hållna Kyriesätter åhöraren genast i en stämning, som ytterligare stegras af det glansfulla och medryckande Gloria. Det kraftiga och öfvertygande Credo med den ytterst svåra slutfugan aflöses ändtligen af det milda Sanctus, hvars Benedictus-sats — det härligaste i hela mässan — förer åhöraren till himmelens sällaste ångder. Här fördes ock Aulins stråke med något af den inspiration, som torde hafva besjålade Beethoven vid komponerandet af denna salighetsdruckna sats. Mässan avslutas af det geniala Agnus Dei med den i ett verk som detta öfverraskande målningen af de båda ytterligheterna fred och krig, och det hela ändas med ett förkrosselsens åkallande Miserere.

Verkets utförande kräver i främsta rummet kärleksfull hängifvenhet hos de medverkande, goda röster hos solister som körer samt naturligtvis en den intimaste förståelse af mästarens vilja och fantasi hos ledaren. Nya filharmoniska sällskapet kan anses hafva varit ganska lyckligt lottadt i alla dessa hänseenden, särskildt det sistnämnda, i det hr Stenhammar visade sig just vara den rätte mannen med ungdomlig eld och intelligent uppfattning att framföra det storslagna verket. Solokvartetten var godt representerad af fruerna Lykseth-Schjerven och Edling samt hrr Malm och Stiebel.

I de svåra körerne hafva sopranerna den mest ansträngande uppgiften. Flerstädes omänksligt pressade mot höjden nådde de den ej alltid i tillbörlig klarhet och fyllighet. Ett rättvist erkännande tillkommer dock kören i dess helhet för hvad den presterade, liksom man ock måste skänka skyldig aktning åt Aulinska

orkesteren, som vid detta tillfälle tillmötesgående trädte emellan, då k. hofkapellet strejkade. F. Hbg.

Andra hammarmusiksoarén, med den nu väl samspelade kvartetten i sin nya sammansättning, alljämt med hr Tor Aulin som den ledande entusiastiska kraften, beredde åhörarna en verkligt njutningsrik afton. Ludvig Normans stråkkvartett a-moll, op. 65, öppnade programmet och förde direkt in i ett skönhetsrike med ljusmåttad dager och mjuka, förtonade landskapslinjer, som gafvo själen lyckoförnimmelser och harmonisk ro. Särskildt andra satsen, andantet med dess smekande och glidande melodi ådagalade, hvilken utsökt subtil och rik lyriker Norman var.

Följde så César Francks pianokvintett, f-moll, ett till sin byggnad djärfvt och till sin innebörd mäktigt verk, fullt af glöd och mörk lidelse, en bjärt kontrast till den fromma skönheten hos Normans sangmö. Den vackra konserten afslöts med Mozarts stråkkvartett, ess-dur, fin och strålade som en roccoons ungdom, då hon en vårdag går med sin senaste favoritkavaljer under parkens nyutslagna träd.

Utförandet var alltigenom konstnärligt vårdadt och vittnade om, att de respektive exekutörerna äro intagna af hänförelse för sin uppgift.

Det tyckes emellertid, som om musikvännerna i vår numera rätt folkrika hufvudstad hölle på att gå baklänges i fråga om sundt konstförstånd och levande intresse för den högre musiken. Eller hur skall man tyda det faktum, att dessa sällan återkommande hammarmusiksoaréer ej mäktat mer än till hälften fylla de reducerade platserna i Vetenskapsakademiens lilla sal? Här tör ej saknas musikintresserad folk, tvärtom! De kunna räknas i tiotusental, som berömma sig af att älska tonkonsten och som med en nästan löjlig iver springa benen af sig för att få höra en celeber sängerska eller en afgudad tenor. Men gäller det kammarmusikens intima och förädlade konst, hvars njutande kräver ett större sinnesallvar och viljan att försaka en yttre effekts förläckande retelse, hvar finns då denna intresserade och odlade publik, som skulle medels sin sympati möta konstnären i hans ärliga sträfvan att rikta vårt lif med själsförfinande skönhet? E. H—n.

Orgelkonsert gafs i söndags i Jakobs kyrka af dess organist Albert Lindström, hvilken här ytterligare fick tillfälle att dokumentera sig som en framstående och skicklig orgelspelare. Som hufvud- och inledningsnummer upptog programmet Widors orgelsymfoni nr 6, där särskildt adagiot framstod som synnerligen vackert. Bland nyare nummer för orgel förekommo en vägjord och mycket stämmingsfull Elégie op. 11 af V. Patrik Vretblad och en af konsertgifvaren för orgel arrangerad festmarsch af Söderman. Värdefullt bidräde lämnades af hr Zetterqvist (violin) och frkn Elisabeth Lindström (sång). Publiken var nästan fulltalig och intresserad.

Mlle Lola Artôt de Padilla gaf i måndags konsert i Vetenskapsakademien, som var fylld till sista plats. Utan att äga någon synnerligen stor och voluminös stämma förstod den unga bärarinnan af det sedan gammalt inom sångens värld högt berömda dubbelnamnet att genom sin framstående sängkonst fångsla åhörarna. Härtill bidrog och hennes i allo behagliga yttre och tilltalande uppträdande. Stämman är en tämligen hög sopran, jämnt utbildad, och om än, en och annan höjdtton stundom ej erhöill nödig fyllighet eller bedärande charme, kan ju detta skrivas på tillfälligheternas konto. Tillräckligt blef dock till öfvers för att berättiga det varma bifall, som kom den unga sängerskans prestationer till del.

Programmet inleddes med en aria af Gluck samt upptog för öfrigt arior ur Mozarts »Figaros bröllop» och »Don Juan» samt Thomas' »Mignon» äfvensom valsen ur Gounods »Romeo och Julia». Bäst föreföll oss dock mlle Artôts utförande af de konserten afslutande romanserna samt de båda norska romanserna utom programmet.

Den norska pianisten frkn Nanne Storm ackompanjerade passabelt, men förmådde ej som solist väcka något större intresse. Ett sådant nummer som Chopins Polonaise op. 53 öfversteg påtagligen hennes krafter. Hon blef emellertid också föremål för bifall.

F. Hbg.

Operasångaren Menzinsky, som mer och mer vunnit publikens bevägenhet under sin anställning vid k. teatern härstädes, gifver en egen konsert i Vetenskapsakademiens hörsal instundande onsdag den 29 dennes, hvarom vi härmed velat erinra.

PER HALLSTRÖMS SAGODRAMA »GREFVEN AF ANTWERPEN» PÅ SVENSKA TEATERN.

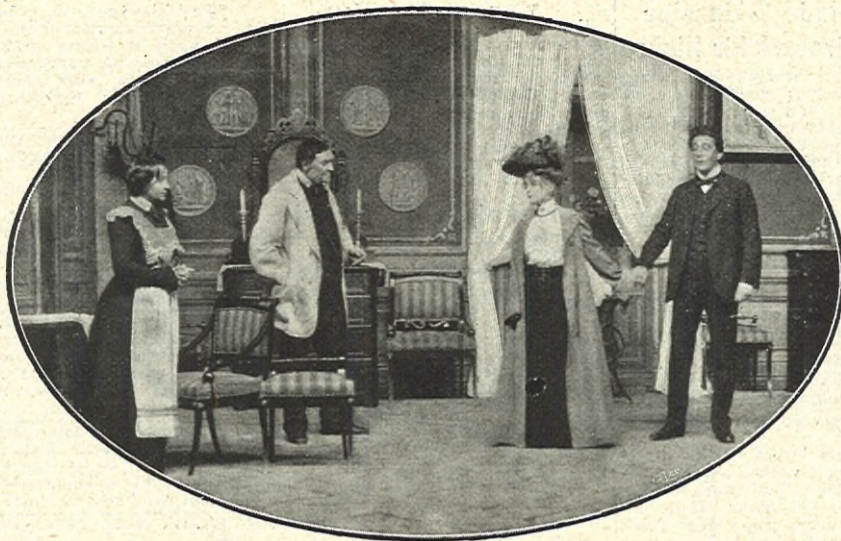
ETT VERK, fullt af skönhet och poesi, från början till slut buret af en flödande inspiration, med gestalter, som röra sig levande och ursprungligt... »Ett sagodrama på vers — det är ej hvarje dag som svensk diktning bringar oss ett sådant; och än sällsyntare är det, att den bringar oss ett verk af så inner-

ligt poetiskt och så kraftigt mänsklig gestaltning...» Så och liknande föll den offentliga kritikens domar, när Per Hallströms, på uppdrag från en af Bocccios noveller byggda sagospel »Grefven af Antwerpen» för några år sedan först såg dagen och som läsdrama med förtjusning annammades af våra litterära kretsar.

Och nu skulle vi få se det taga scenisk gestalt; tack vare vår ledande teaters initiativ skulle några af våra yppersta människoframställare bjuda uppståndelse åt ett af vår sparsamma dramatiska diktningens rikaste verk — det var således ej utan skäl vi här om dagen mötte till Svenska teaterns premiär som till säsongens ur nationell synpunkt kanske allra betydelsefullaste!

Framgången blef också betydande, om än, som ofta sker, denna förflyttning från skaldefantasiens marmorgestaltning till tilljans af ögonblickets lif skälfvande utformning i någon mån verkade korrigerande på vår — och måhända äfven på skaldens egen — tidigare uppfattning. Af ypperlig verkan äfven från scenen var första aktens skakande introduktion liksom hela den genom de tre följande akterna spirande, vårligt ljusa och vårligt vemodsbrutna sagan om ungdomsdrömmar, kärlek och tro. Däremot verkade obestridligen drottningens dödsscenen med den långa ruelsemonologen i femte akten pinsamt tyngande och borde helt kunna utgå. Lägerscenen med Auberts ynglingsafagra hjältedd kunde då i stället efterföljas af en slutscen med de unga lifsarftagarnes bröllopsfest och all lyckas uppfyllelse, såsom af goda och vackra sagor af häfd förväntas. Måhända invändes, att denna avslutning blefve mera konventionellt banal. För vår del äro vi dock öfvertygade, att en skald som Per Hallström ej skulle löpa någon fara i den riktningen, liksom att styckets scenverkan därigenom i hög grad skulle ökas.

Redan sådant det nu föreligger och med den förstående och kärleksfulla tolkning det får på Svenska teatern, gör det emellertid ett starkt och glansfullt intryck. Hr *Emil Hillberg* som greve Walther växer från akt till akt. Fröken *Lundequist* som drottningen skiljes segrande från sin stora scen i första akten. Hvarför hon icke lika lyckligt mäktar femte aktens dödsmonolog, ha vi redan sökt antyda. Som ridder Perceval och hans hustru fylla hr *Riego* och fru *Sandell* stilfullt sagans ram. Och de unga — ty stycket är dock först och sist en dikt om de unga — framförallt de ungas sak var lagd i händer, som buro den så smekande ömt och dock med en så darrande ifver, som man bär den första blomman funnen om våren. En sådan *Aymelotte* som fröken *Torsell*, hur smyger

ALBERT GNUDTZMANN'S »I BLINDO» PÅ DRAMATISKA TEATERN. FÖRÄLDRARNE, FRU DORSCH OCH HR ENVALL, LOUISE, FRÖKEN BORGSTRÖM, SONEN, HR HANSSON.

hon icke in till den konvaljefriska intension, som skalden velat uttrycka redan i hennes namn, det namn som klingar —

»som tusende små muntra klockor om en — så måste alla blomsterklockor ropa, när vinden ringer bort den gråa daggen och bugar dem tillsammans, *Aymelotte* och *Aymelotte*. — Små silfverbjällror skakas vid dina fötters dans...»

Och hr *de Wahl* som *Gonthier* och — än äktare, än omedelbarare — hr *Gösta Hillberg* som *Aubert*, vi minnas dem samtliga med rörelse och glädje.

Ja — och med tacksamhet! Ty nu till sist och som totalintryck vilja vi gärna lämna alla förbehåll och helt och fullt uttrycka vår erkänsla till en och hvar, som medarbetat till den vackra festföreställningen, till direktionen för dess litterära blick, till skådespelarne för välstämd tolkning och till skalden, som så fagert lät oss skåda —

»hur sällsam väfnad lifvet är af lycka, som brister och blir sorg, och sorg, som gömmer inunder doket lyckans vida blick!»

J. N—g.

DRAMATISKA TEATERN. När danskarne föregående säsong gästade oss, medförde de på sin repertoar en liten utsökt fin och gripande lifsskildring af *Albert Gnuetzmann*, benämnd »I blindo», som slog starkt an. Dramatiska teatern har nu, välbetänkt nog, införlifvat det lilla diktverket med sin repertoar och uppfört det på sin senaste af tre enaktare bestående premiäre. Stycket fick ett mycket godt utförande af de våra och särskildt återgaf fröken *Borgström*, som i närvarande stund är en af de allra yppersta karaktärsskådespelerskor vi äga, med utsökt sann och enkel konst *Louise*, den unga flickan, som författaren, med sitt diktarhjärtas vidtgående förståelse af lifvets mörker och frestelser, gjort så gripande vacker. Hr *Hansson* framställning af den blinde sonen hade äfven mycket förtjänstfulla moment — berättelsen inför modern om de genomledda bittra åren i Köpenhamn och nattvandringen. Då han gick vilse och räddades af *Louise*, gafs synnerligen sant och enkelt. Som det gamla paret voro fru *Dorsch* och hr *Envall* oklanderliga.

I det följande stycket, »Den gamla historien», äfven det af danskt ursprung, spelade frkn *Åhlander* med sin solida och utpräglade konst en 80-årig gumma, öfver hvars lif en mörk kärlekshistoria kastat sin slagskugga. Pjäsen är i och för sig rätt medelmåttig, men vann en viss framgång tack vare gummollens talangfulla framställarinnor.

Programmet afslöts med en enaktskomedi af *Anna Wahlenberg*, kallad »Heder för två» och dramatiserad efter en af författarinnans skisser. Det i och för sig goda motivet tålde dock ej vid ramplågornas grellasken, utan kom att verka rätt brutalt och föga sannolikt. Spelet var också här ganska ojämnt, och det bättre naturligtvis inte upp saken.

E. H—n.

Iduns bibelupplaga.

TILL PRENUMERANTERNA å Iduns bibelupplaga följer med veckans nummer ark 6 af »Nya Testamentet, illustrerad af nordiska konstnärer». I detta ark finner man en präktig helsidesbild, »Skattepenningen» af den danske konstnären *Anton Dorph*, samt ett vackert öfverstycke och flere förträffliga begynnelsebokstäfver af den finske konstnären *V. Blomstedt*. Det hela, som utgifves af den finska förlagsfirman *Söderström & Co.*, Helsingfors, lofvar att varda ett verkligt praktverk.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af *Elisabeth Östmans* Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 26 MARS—1 April 1905.

Söndag: Klar buljong med fiskqueneller; gröna bönor med rördt smör; rostbiff med portugisisk lök och potatis; marängsuisse med choklad.

Måndag: Pudding af kokt kött med skiradt smör; soppa på apelsinsaft med skorpor.

Tisdag: Fläskkottletter med pressad potatis; semlor med mjölk.

Onsdag: Kall rostbiff med potatisallad; gräddbakelser med sylt.

Torsdag: Soppa på brüsselkål med croûtons; enkel äppelpaj med vispad grädda.

Fredag: Benig kalfstek med konserverade ärtor och lingon; soppa på aprikoser.

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af *Hafregryn & Körngryn* erhålla *Hafregryns* erhålla *Guldmedalj* belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/2 & 3 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halvkilopaket rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregryns *SVEA*, *Ragnar L. Jeansson*, KALMAR. Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo: Fläsk 102, Oxkött 48, Rågröd 54, Hvetebrod 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjöl 87, Körngryn 116, *Hafregryn* 153.

Lördag: Hotch-potch-soppa; kokt filet af slätvar med enkel hollandsais och potatis.

RECEPT:

Rostbiff (f. 12 pers.). 3—4 kg. rostbiff eller dubbelbiff, 1 msk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), kokande vatten, 2 stora portugisiska lökar, 4 msk. smör (80 gr.)

Beredning: Rostbiffen tvättas med en duk doppad i hett vatten, bul'as lätt och saltas. Smöret upphetas i en långpanna, köttet lägges och insättes i varm ugn. Efter 10 min. tillsättes litet kokande vatten och värmen i ugnen stegras. Rostbiffen öfveröses hvar tionde minut med sin säs, som emellanåt spådes med kokande vatten. Till stekning räknas 25 min. på hvarje kg. kött.

Rostbiffen skäres i tunna skivor och garneras med löken, förvällad, skuren i skivor och kokad i smöret. Såsen silas och skummas, samt serveras som jus.

Marängsuisse med choklad (f. 6 pers.). 4 små äggvitor, 150 gr. florsocker 1 hg. sockrad süchard choklad, 1 msk. hett vatten, 50 gr. stömandel, 6 dcl. tjock grädda, 1 msk. vaniljsocker, karmin.

Beredning: Äggvitorna vispas till hårdt skum. Sockret nedsiktas försiktigt i äggviteskummet och massan spritas genast genom garneringstratt, på väl skurade och smorda plåtar, ring i ring, så att de tillsammans bilda kransar. Kransarna böra göras större och mindre. De insättes genast i svag ugnsvärme och gräddas, tills de fått en ljusgul färg och släppa plåten, men få ej vara genomtorra. När de äro kalla, läggas de upp, på tårtpapper, på flat glasskål, krans på krans, så att de bilda en pyramid.

Chokladen upplöses i vattenbad under flitig rörning och spådes med 1 msk. hett vatten. Då chokladen är afsvalnad, hälls den öfver marängen. Mandeln skällas, skäres i strimlor, rostas i ugnen och strös öfver chokladen. Grädden vispas till hårdt skum. Hälften af grädden smaksättes med vaniljsockret, den andra hälften färgas skär med karmin.

Grädden spritas därefter genom garneringstratt, öfver pyramiden i vackra fasoner. Suissen bör ej garneras förrän 1/2 tim. innan den skall serveras.

Pudding af kokt kött (f. 6 pers.) 1 lit. kokt, finhackadt kött, 4 ägg, 8 dcl. gräddmjölk, 10 msk. stötta skorpor, 1 hg. smör (skiradt) 2 msk. korinter, 1 msk. salt, litet rifven muscotnöt.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet hackas eller males fint samt blandas med de uppvispade äggen, gräddmjölken, de stötta skorporna, det skirade, men afsvalnade smöret, och de rensade och förvålade korinterna, hvarefter massan afsmakas noga med kryddorna.

Den hälls i en smord och brödbeströdd form, och puddingen gräddas i ugn omkr. 1 tim. Den serveras med lingon eller skiradt smör.

Potatissalad (f. 6 pers.). 1 lit. kokt, kall potatis, 2 kokta rödbetor, 2 salads-hufvuden, 3 msk. kaporis, 3 äggulor, 1 knifudd salt, 1 tsk. engelsk senap, 1 tsk. socker, 3 tsk. vinaigre, 2 tsk. kaporisättika, 2 msk. fin matolja, 2 del tjock grädda.

Beredning: Potatisen skalas och skäres i tunna skivor, rödbetorna skäras i 1 cm. långa strimlor, saladen sköljes och skäres fint. Allt detta blandas i en karott. Äggulorna röras med salt, senap och socker och ättikan tillsättes droppvis, omväxlande med matolja. Sist nedröres grädden och såsen hälls öfver saladen, som omröres försiktigt. Den serveras till kalla köttretter i allmänhet.

Gräddbakelser (f. 12 pers.). 6 1/2 dcl. tjock, söt grädda, 6 äggulor, 3 msk. socker, 3 1/2 dcl. torrt, siktadt hvetemjöl.

Till formarna: 2 msk. skiradt smör (40 gr.), 2 msk. hvetemjöl.

Beredning: Små krusiga bakelseformar smörjas med skiradt smör och beströs med hvetemjöl. Grädden vispas med äggulorna och 1 msk. af sockret till hårdt skum. Därefter nedröres hvetemjöl och resten af sockret. Sist tillsätts de till hårdt skum slagna äggvitorna och massan omröres försiktigt. Formarna fyllas till hälften med smö-

ten och bakelserna gräddas i ordinär ugnsvärme, tills de höjt sig och fått vacker gulb. en färg.

De serveras med sylt eller till kaffe.

Soppa på brüsselkål (f. 6 pers.). 25 brüsselkålshufvud, vatten, salt, 1 1/2 hg. magert fläsk, 1 liten rödlök, 1 msk. smör, 2 1/2 lit. efterbuljong, 1 1/2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, socker.

Beredning: Kålen rensas, sköljes, förvålles (utan lock) i kokande saltadt vatten omkring 10 min., hvarefter den upplägges på sikt, så att vattnet får väl aftrinna. Fläsket skäres i tärningar, löken skalas, hackas fint och fräses i smöret tillsammans med fläsket omkr. 10 min. Kålen hackas fint tillsammans med mjölet och nedlägges jämte fläsket i den kokande buljongen, hvarefter soppan får koka 1 1/2—2 1/4 tim. Soppan silas, om så önskas, afsmakas med kryddorna och serveras med stekt bröd (croûtons).

Till formarna: 2 msk. skiradt smör (40 gr.), 2 msk. hvetemjöl.

Beredning: Små krusiga bakelseformar smörjas med skiradt smör och beströs med hvetemjöl. Grädden vispas med äggulorna och 1 msk. af sockret till hårdt skum. Därefter nedröres hvetemjöl och resten af sockret. Sist tillsätts de till hårdt skum slagna äggvitorna och massan omröres försiktigt. Formarna fyllas till hälften med smö-

Lagermans BAKPULVER

»Tomten» är erkändt

bästa jäsningsmedlet

vid all slags finbakning. Ingen jäsnings fö e gräddningen i ugnen behöfs vid användande af Lagermans Bakpulver »TOMTENS».

